

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník IV. - Číslo 49-50

V Zlatci dne 23. prosince 1949

Cena 6 Kčs

Vánoční úvahy

Každému z nás pevně utkvěly v paměti vzpomínky na vánoce v dětství. Nejen proto snad, že bychom byli jako děti vnímavější a přístupnější hlubokým a čistým dojmům, ale už proto, že vánoce, svátky míru a radosti, takové „rodinné svátky“, jsou celou svojí náplní zaměřeny především k vytvoření tak trochu tajuplné, kouzelné nálady, atmosféry napjatého očekávání, která vrcholí v radostném přijímání dárků na jedné a ve šťastném pocitu dárců na straně druhé. Těmi prvními jsou zpravidla především děti, jejichž vztah k Vánocům se pak utváří podle toho, co od nich mohou očekávat.

Krásná a hluboce lidská je podstata tradice Vánoc. Narození vykupitele, který přinese světu štěstí, „pokoj všemu lidu“, nový život, spravedlnost a lásku pro všechny bez rozdílu, především pak pro ty, „kteří pracují a obtíženi jsou“. Zračí se v nich odvěká snaha lidstva o právo, touha po sociální spravedlnosti a lepším uspořádání světa. Jsou v ní vyjádřeny mnohé naděje trpících, utlačovaných a vykořisťovaných, kteří neviděli jiné cesty k záchraně, než zázrak, který se stal v Betlémě.

Jak ponižující však byla a je praxe Vánoc v zemích, kde formální křesťanství, spatřující svůj základ v učení betlémského vykupitele, degenerovalo do role pomahače těch, kteří utlačují, ponižují a vykořisťují a proklamují sebe a svých obětí, hodí jim někdy o vánocích drobty se svých tolů.

Jako dnes vidím Vánoce na Volyni, v době šlechticko-buržoasní vlády olských pánů. Dnes snad ještě více než tehdy vynikají ty všechny ostré protiklady, kontrasty a nesrovnalosti. Ině výkladní skříně a prázdné kapsy dlnků a vesnické chudiny. Přepycované byty, úbor a možnosti „lepší společnosti“ a otrhané, bosé a hladové děti obyčejných, prostých lidí, kteří neměli to štěstí, aby se narodili v šlechtické nebo „panské“ rodině. Jáo dnes vidím dlouhé řady zěbráků kteří právě o Vánocích, využívajíc nálady, větší přístupnosti a lidského soucítu, šli dům od domu a bra-

Mikuláš Aleš: Vánoce

Jaroslav Vrchlický:

Vánoce

Hlas zvonů táhne nad závějí,
kde s v dálce tíše zaniká;
dnes všechny struny v srdci znějí,
neb mladost se jich dotýká.

Jak strom jen pohne haluzemi,
hned stfásá ledné křišťály,
rampouchy se stíech visí k zemi
jak varhan velké píšťaly.

Zem jakby liliemi zkvětla,
kam sněh pad', tam se zachytil;
Bůh úsměv v tvářích, v oknech světla
a v nebi hvězdy rozsvítil.

A staré písně v duši znějí
a s nimi jdou sny jesliček
kol hlavy mé, jak ve závějí
hlas traticích se rolníček.

Můj duch zas tone v blaha moři,
v dech srdcem táhne hluboce,
a zvony znějí, světla hoří —
ó vánoce! ó vánoce!

li, co jim kdo dal. Dobře se pamatují, že matka vždy pekla jediné pro ten účel o několik vánoček více. Češce vesničky na Volyni byly pro svůj poměrný blahobyt zvláště vyhledávaným cílem především o Vánocích.

Dnes považujeme za samozřejmost, že u nás nejsou žebráci ani milionáři. Někde však dosud považují za samozřejmost pravý opak. Není zajímavé, že je to právě v zemích, kde s takovým pathosem hájí křesťanství a jeho zásady, které mají být podle jejich názoru, právě u nás potlačovány, potírány a pronásledovány? Není ten zbytečný povyk jenom proto, aby byla odvrácena pozornost od neřestí, které tito obhájci lidských a křesťanských práv páší u sebe doma na těch, které okrádají a vydírají na každém kroku ve jménu zásad křesťanství? Kdo má oči k vidění, jistě to vidí!

Vánoce jsou svátky míru. Někde to však chápou tak, že by měl být mír — ale jen o Vánocích. Jinak jsou pro válku — aby obchod nestál a nepřišla krize.

My jsme prožili už mnohé Vánoce za války — a proto chceme mír a mír budeme hájit! K našim radostným vzpomínkám se i letos jistě přidruží jiné, bolestné, těžké a chmurné. Na padlého otce, syna, dceru, bratra nebo sestru, manžela či kamaráda. Jejich místo u štědrovečerního stolu zůstane opět prázdné a s novou důrazností nám připomene, abychom bděli a nezapomínali.

Letošní Vánoce jsou již páté od konce hrozných válek. Jsou bohatší, radostnější a slibnější, než byly předchozí a máme plné právo předpokládat, že každé příští budou ještě lepší. Vždyt jedině na nás, na naši práci a odhodlání záleží, na naší dobré vůli a snaze. Děláme péče pro sebe, pro své děti a jejich šťastnou budoucnost, pro náš lid a republiku. Jistě nikdo z nás nebude chtít stát stranou. Vždyt dnes a denně vidíme radostné výsledky, které opravňují k nejlepšímu nadějším.

Žijeme v době, která s hlediska historie bude označena za novou epochu lidstva. Proto je třeba, aby již dnes i každý z nás hleděl na události a vývoj s tohoto zorného úhlu. Ne s hlediska úzce sobeckých zájmů a cílů. Jednotlivec nic — cielek vše. Svoji individualitou prospívat zájmům společnosti a nikoliv pěstovat individualitu na úkor zájmů celku.

My, velká rodina volyňských Čechů, oslavíme letos třetí vánoce společně doma ve vlasti. Jistě potrvá ještě určitou dobu, než si tak docela zvykneme, sžijeme se, asimilujeme — jak se říká „odborně“, než dořešíme poslední otázky související s naší reemigrací. S potěšením však můžeme konstatovat, že tento proces přizpůsobování se novým poměrům, v nichž jsme se ocitli, velmi úspěšně pokračuje zvláště v poslední době a přede-

Hlas zvonů táhne nad závějí,
kdes v dálce tiše zaniká...

Štědrý večer

A s hlasem zvonů leť naše vzpomínky na Štědrý večer, jež jsme slavili na Volyni. Vzpomínáme na rodné naše vísky, zaváté sněhem, na praskavý mrazem večer. Na fíchou štědrovečerní náladu na Volyni...

V oknech domů zaplála světla; u stolů zasedaly rodiny k bohaté večeři. Z dálky jen je slyšet, jak na návsi pes doráží na koledníky, kteří s velkou barevnou hvězdou zpívají pod okny: „Narodil se Kristus Pán.“

V každém domě nastala radost. Děti se těší z bohatého Ježíška, tatínek a maminka se radují s nimi.

Všichni září štěstím a mají se tak rádi...

Krásný to večer v roce... Děti vůbec nechtějí spát, ač očka se přivírají a touží po odpočinku po veliké radosti.

Dospělí vzpomínají. Každému zaléti myšlenky jinam. Někdo vzpomíná na mládí, jiný zase na své drahé zemřelé, někdo na celý svůj život, boje. Krápěje slz vyhrknou z očí a srdce tak těžce buší.

U stolu zbylo jedno místo volné. Čekáme, kdo usedne... Nikdo. Je Štědrý večer r. 1944. Štědrý večer, jaký ještě nikdy nebyl. Smutný, smutný Štědrý večer. Toto místo patří tomu nejdražšímu v rodině — tálovi... On sedal na této židli k večeři. On se spolu se všemi těšil ze života. Dnes v tak posvátný večer

tu není. Je daleko od domova, tam někde v Karpatech, tam někde daleko na frontě v zákopech, se zbrání v ruce, také vzpomíná a rád by alespoň na chvilku se sešel s rodinou u stolu. Vzpomíná a slzy mu kanou z očí. Nad hlavou hvězdy svítí a on mlčky prosí, aby se vrátil živ a zdrav domů.

Ticho v celém okolí... I nepřítel snad stal se člověkem a věří, že život je krásný a patří všem. Ze i na něho doma netrpělivě čeká a vzpomíná žena, děti, matka... Ze se v tento večer modlí za jeho zdraví a návrať.

„Vrátím se...“ slibují si otcové v zákopech. Vrátím se a budeme již všichni příští Štědrý večer spolu u stolu. Budeme slaviti tento večer již ve vlasti.

Každý věřil a doufal... Nebylo však každému dopřáno, aby se vrátil domů a aby se jeho přání splnila. Kolik jich padlo — tak dobrých tátů. Kolik rodin slaví i další Štědré večery ve vzpomínkách jen na ty své nejdražší. Kolik je dětí bez otce! Člověk by nevěřil, jak krutá může být válka ve svých důsledcích.

Válka, jež si vyžádala tolik obětí, se zapsala nesmazatelně do fisiců duší našich volyňských Čechů. Nezapomeneme nikdy těch obětí. A dnes, kdy zasedneme k štědré večeři, bude našim jediným přáním: již nikdy nedopustíme válku, my chceme pokoj lidem dobré vůle!

Vladimír Řehák.

vším u mladší generace. Starý strom se hlře ujímá; věříme však, že rodná půda i jemu usnadní mnohdy těžký životní přechod.

Ještě dlouho však, a snad stále, budeme vzpomínat na období svého života, ztrávené v cizině, která nám byla přesto tak milá a blízká, neboť byla našim domovem po dlouhá léta, neboť s ní jsou spjaty vzpomínky na tolik těžkých ale i radostných okamžiků našeho života a v ní jsme

prožívali ty nejvzrušenější Vánoce svého dětství.

Dnes společně s pracujícím lidem naší republiky vytváříme nejkrásnější předpoklady pro šťastný život všech, kdo nestojí stranou, ale poctivě, bětavě a cílevědomě věnují všechny své síly na výstavbu nové, lepší, radostné a silně socialistické společnosti, v níž se plně uskuteční všedské tužby a ideály, vyjádřené i v tisícileté tradici vánočních svátků.

Ethika k vánocům

Nemám na mysli nějaká mravo-
učná kázání nebo filosofická pojed-
nání. Díváme-li se na svět jenom
trochu kriticky, musíme si přiznat —
i přes veškerý náš optimismus — že
to s námi ještě stále není takové, jak
bychom si to představovali, a o tom
chci dnes psát.

Doba Vánoc je příhodná pro uva-
žování. Naše city a projevy směřují
v tu dobu více než jindy ke konání
dobra. A právě proto se obracím dnes
k Vám s těmito otázkami, poněvadž
v normální době všedních starostí by
srdce většiny snad zůstala nepřístup-
ná.

Bývá zvykem o vánocích bilanco-
vat průběh minulého roku a minu-
lých událostí. A díváme-li se zpět,
můžeme s potěšením konstatovat, že
mnohé, co bylo k vyřešení, je hotové
a jak bylo správně zdůrazněno na
poslední Valné hromadě SČZV, zbývá
teď vyřešit problém asimilace. Mám
za to, že vyřešení našich majetko-
právních otázek, jež je na blížším
obzoru, pomůže rozřešit i tento pro-
blém. A k tomu si musíme nutně u-
vědomit, že aktem vyúčtování našich
pohledávek v SSSR budeme defini-
tivně zařazeni do státu ČSR, našeho
domova a naší vlasti. Není to jenom
velké zadostiučinění, splnění našich
tužeb, ale i velký závazek k velkým
povinnostem.

S oblibou slýcháme a rádi o sobě
říkáme, že jsme byli vždy dobří a
nikdy jsme se nezpronevěřili své vlas-
ti a svému národu. Je to našim dě-
jinným faktem a stejně takovým zů-
stanou naše zásluhy o svobození čs.
republiky v minulé válce, byť by
byly seb více zmenšovány. Mnohem
méně příjemnou je pravda o našich
nedostacích, chybách nebo provin-
ních. Bylo by však opravdu ne-
správné si je zakrývat nebo je ospra-
vedlňovat. Klamali bychom tím jenom
sebe.

Kdo nezaspal události posledních
let, kdo sledoval objektivně vzruše-
né, poválečné období, poznal mimo
jiné, jak klesaly mravní hodnoty lid-
ského charakteru a shledal, že nej-
větší vliv na lidi v tomto směru měl
vzrůstající alkoholismus. Boj proti
alkoholismu je bojem za lidský cha-
rakter. Ačkoliv od konce války alko-
holismus značně poklesl, má ještě
stále značný rozměr ve statistickém
srovnání s jinými životními potře-
bami člověka. U nás, volyňských Če-
chů, byla otázka alkoholismu zvlášť
palčivá v období nejistého očekávání
reemigrace našich rodin. Zdálo se, že
uskutečněním těchto tužeb se vyhladí
tato nepříjemná a škodlivá vlastnost.
V poslední době jsme však svědky
nového vzrůstání alkoholismu na na-
ších vesnicích. Proto se obracím v
této vánoční době k Vám, kteří svoji
bolest nebo hořkost ze života zapí-

jíte otravnými doušky jedu, jakým je
alkohol. Zdravý národ se skládá ze
zdravých členů. A my, kteří jsme
nesli hrdé jméno své vlasti v cizině,
bychom měli být v první řadě jejím
pevným základem doma. A nejen to,
alkoholismus je původcem různých
chorob, všech nehod a úrazů, všech
zbytečných obětí na životě i na zdra-
ví. Ničí duševní i fyzický vývoj naší
mládeže. Mnohé rozvraty manželství,
ubohé děti ubohých otců — to vše
jsou jeho zhoubné důsledky. Z naše-
ho počínání nás nemůže nikdo ni-
čím ospravedlnit. Život člověku roz-
umně uvažujícímu nedává žádné před-
poklady pro to, aby soustavně oma-
moval své smysly, svůj rozum. Proč
nehledáme vysvobození z duševní bo-
lesti jinde než v zapomenutí na svět
a v omámení? Vždyť máme možnost
pracovat v místních divadelních spol-
cích, které měly tak dobrou tradici
na Volyňi. Můžeme se scházet a
zakládat pěvecké sbory, abychom u-
platnili své znalosti slovanských
písní. Práce kulturní je po celodenním
fyzickém namáhání příjemným
osvěžením a kromě toho, že vysvo-
bozuje člověka z jeho smutku, při-
náší ještě jiné hodnoty, z nichž pak
člověk čerpá radost, nadšení a novou
sílu.

Až nakrmíš ve staji a připravíš
vzhled celé tvé usedlosti na příchod
Svatěveřa, zasedneš pak v rodinném
kruhu k šedrovecerní večeři, uvažuj
o tom, vojvůšský táto. A i ty, příteli,
jenž svůj mladý věk ubíráš alkoholem,
přemyslej. Nejí třeba dalekosáhlých
závěrů, stačí snad si jenom říci, že
nebudu a mít pevnou vůli. Naše vlast
počítá s každým z nás; a zdůrazňují
li znovu vlast, činím tak proto, poně-
vadž smysl života se setkává právě
s vlastní a ústí ve službě svému náro-
du a celému lidstvu.

„Konej dobro, jako ten, jehož zro-
zení v této době oslavuješ“ — by mě-
lo být našim příkladem do budouc-
na.

A až teď přistě, třebaš o silvestrov-
ské veselici, nebo při vstupu do no-
vého roku budeš sahat do kapsy,
abys zaplatil za otravný nápoj, vzpo-
meň si na to! Vzpomeň si na své děti,
jejichž modré nevinné oči se upí-
rají k tobě, stvořiteli a vychovateli
a čekají, že jim uděláš radost. A ty,
příteli, až ti bude unavená hlava kle-
sat nad strojem v továrně, či za vo-
lantem na traktoru, uvědom si, že to
není dobré!

Po vánocích přijde Nový rok, který
se obvykle zvlášť hodně „zapíjí“. A
důsledky? Jaký pak je to vstup do
nového roku, když se začíná ošetřo-
váním úrazu v lékařských ambulan-
cích a vyšetřováním případů na stani-
cích SNBI

Vánoční vzpomínka

Sama jsem Češka z Volyně — od
Lucka, z obce Dorostaje. Dnes však
mí to připadá jako pohádka — po-
hádká ráje — ta nezapomenutelná
Volyň, ty slědré vánoce se stromeč-
kem, ta nadílka, dárky, které nás
překvapovaly a na které jsme se
vždy nesmírně těšily. Štědrý večer
býval bohatý; celé svátky se zpíva-
ly jen koledy „Narodil se Kristus
Pán“, „Nesem Vám noviny“, „Nynej,
nynej, rozkošné Děfátko“ a mnohé
jiné, těmto podobné.

O svátcích, jako vždy, jsme šli do
církve. A když se přišlo z církve
zpět, navštěvovali se příbuzní a zná-
mí — a děti, jako všechny děti se
baví, zaměstnávaly se prohlížením
stromku. Večer jest u Ukrajinců zvy-
kem chodit s Bellemem a hvězdou
a zpívat při tom koledy. Bývalo to
veselé, — ale dnes jest to veselejší,
poněvadž oslavujeme vánoční svátky
doma; — doma — v naší osvobo-
zené republice, o které jsme „léta
snili. Jako malé, osmileté holčičce
mi říkávala vždy babička, která se
narodila v Čechách u Kožlenaf: „Buď
děvenko poslušná; až vyrosteš, po-
jedeme do Čech — tam k nám.“
Vždy myslela na to, že přece jen
není doma. O tom se však nikomu
ani nesnilo že a jak by se to mohlo
uskutečnit.

A přece se slalo, že ve svých de-
seti letech jsem se podívala do v-
stí — ale nikoliv s babičkou; babič-
ka zůstala na Volyňi. Stáří jí sklonilo o.

Já již třetí rok oslavuji vánoce v
republice; někdy s bolem v srdci a
slzou v oku: „Proč nemohou s námi
a s jinými rodinami u jednoho stolu
sedět, ti, kteří se nevrátili?!“ Napadne
mi však myšlenka, při které se vzcho-
pím: „Vždyť to jsou hrdinové!“ Ti
probíjeli nám cestu, ti hnali vrahy od
Moskvy, Stalingradu a Bílé Cerkve
přes Volyň a Duklu. Ach! — Buď
jim země česká lehkou!

Sášina Paierová

A toho všeho se vyvarujeme, ode-
přeme-li si použití alkoholu — jedu
lidského života.

Nechť již o těchto vánocích zní hlas
srdcí vás všech, unavených a lhostej-
ných, jako „hlas zvonů“, jenž „táhne
nad závějí“ a přináší všem lidem ne-
konečnou radost, pocitu štěstí, rodin-
ného kouzla a životního blaha!

Václav Židlický

Odvoz dříví z lesů — důležitý úkol zimy

Každý z nás by si měl být vědom jakou cennou a nezbytnou surovinou je dnes dřevo, jehož upotřebení se stále rozšiřuje. Jen účelné využití naší dřevní produkce umožňuje plnění našeho budovatelského plánu v četných oborech našeho hospodářství. Uvažme, že bez dostatečného přínosu dříví by byla ochromena nejen těžba uhlí, při níž je dřeva nezbytně potřebí k zabezpečovacím pracím, ale že bez dostatku dřeva by uvázl veškerý stavební ruch, stavební činnost, která nám má opatřit nejen nové továrny, ale také nové byty pro pracující a nová zařízení, která umožní rozvoj naší zemědělské výroby jako jsou velkovýkrmny, drůbežárny, teletníky a jiné budovy, kterých naše zemědělství potřebuje k splnění úkolu pětiletého plánu. Bylo by proto krajně nevhodné, kdybychom výsledky roční lesní těžby nechali ležeti v lese na pospas rušivým vlivům povětrnosti a riskovali tak její znehodnocení. Nynější přestávka v zemědělských pracích je proto nadměrně vhodná k tomu, aby zemědělci zaměstnali své potahy odvozem dříví z lesů. Lze proto očekávat, že všichni zemědělci, kteří se mohou zúčastnit zimního odvozu dříví ke splnění tohoto velmi důležitého úkolu přihlásí a poslouží tak nejen vlastnímu zájmu, ale i zájmu celého národního hospodářství.

Zásady budovatelů a hospodářů naší vlasti

Odboráři z celé republiky se šelí k slavnostnímu sněmování na památné půdě Průmyslového paláce na Starém výstavišti v Praze. Dostavili se nejlepší synové dělnické třídy Československa, desítky a stovky úderníků, aby pojednali o bilanci vykonané práce v údobí let 1946-49 a ústy svého mluvčího, předsedy vlády a předsedy ROH, Antonína Zápotockého, si vytyčili úkoly do nejbližší budoucnosti, spolu s zásadami, podle nichž budou nadále pracovat.

Mluva našich hospodářů, mužů a žen, kteří vždycky museli spoléhat jen na své pracovitě ruce, je jasná, klidná, ale také svrchovaně určitá. Pod vědomím své nesmírné odpovědnosti promluvili k pracujícím celého našeho národa. Dobře vědí, co chtějí, co lze a co se musí společnou budovatelskou prací uskutečnit, a odtud i jejich závazný požadavek, jak byl vysloven v průběhu jednání sněmu: „Každý dělník hospodářem na svém závodě - každý zaměstnanec na svém pracovišti!“

Dělnická třída a všichni ostatní pracující mají tak jasně určený cíl, který sněm odborářů konkrétně rozvedl a stanovil. Jako základ této výslovné these bylo uvedeno: Lépe hospodařit!

Vskutku naše přímá cesta k socialismu, kde už nám nemůže překážet zloba a nenávisť reakce, vyžaduje na každém pracujícím, aby byl nejen hospodářem, ale aby se naučil i lépe hospodařit, než tomu bylo v éře kapitalismu.

K tomu, aby mohli naši pracující lépe hospodařit, mají nyní po znárodnění a vyvlastnění kapitalistických

podniků nejvýhodnější podmínky, jaké si lze představit. Je to velké a nadšené hnutí úderníků, údernic a zlepšovatelů práce, je to nezlomná víra převážně většiny příslušníků dělnické třídy, že socialismus u nás zvítězí, protože dovede lépe, rychleji a levněji vyrábět a že plánování a zvyšování množství a kvality výroby jde na vrub šťastné budoucnosti pro všechny, kteří se o to nějakým způsobem zaslouží.

A nejen to. Znamená to i dále upevňovat a zlepšovat závodní, podnikovou, státní a veřejnoprávní administrativu, posilovat pevný svazek dělníků a rolníků, podporovat vládu obrozené Národní fronty, aby ve spojení politických stran a masových organizací byla vytvořena pevná hráz proti záškodníkům a nepřítelům, a konečně semknout se pevně pod vedením komunistické strany, v čele s prezidentem Klementem Gottwaldem.

V tomto duchu a při věrném plnění těchto zásad, můžeme jít stále vpřed, k socialismu, lépe hospodařit tím, že všechna naše síly, všechen náš um i všechna naše snaha je upřena k jedinému cíli: aby naše vlast se stala skutečně socialistickou zemí, ve které by se všem lidem dobře vůle šťastně žilo a aby život pro ně byl radostí, vyplněnou poctivou prací.

Tak k nám promluvil sněm našich odborářů a tak jsme mu také rozuměli. A nejvyšším vzorem nám všem je právě dílo a úspěchy sovětských odborů, vedené slavnou bolševickou stranou a nejvyšším strážcem hodnot tohoto díla Sovětského svazu J. V. Stalinem.

Sociální práva v lidově demokratickém režimu

Sociální práva nelze posuzovat jen podle slovního znění, jimiž jsou vyjádřeny v ústavě. Také první ústava naší republiky z r. 1920 zaručovala všem občanům dosti rozsáhlá sociální práva. Avšak tato práva měla jen formální význam, jelikož při kapitalistickém zřízení nemohli pracující dojíti ani nejzákladnějšího práva, totiž práva na práci. Teprve v lidově demokratickém režimu, ve kterém je odstraněno vykořisťování člověka člověkem a umožněno plánované hospodářství, jsou státu dány reálné prostředky, aby mohl svým občanům splnit jejich sociální práva zaručená ústavou. Jak lidově demokratická republika tento svůj závazek plní, to doložil obšírně ve svém projevu na II. všeodborovém sjezdu poslanec Vojanec. Některá v tomto projevu uvedená data objasní jakého obsahu nabyly sociální služby, které jsou poskytovány pracujícím.

Při posouzení výše výdělku zaměstnanců nesmí se opominout významná sociální složka, která je poskytována vedle odměny za práci a tvoří součást celkového důchodu. U ženatého dělníka s jedním dítětem tvořily sociální náklady při průměrném výdělku 43.000 Kčs v roce 1948 ještě dalších 31,19% nad uvedenou mzdu. Z každých 100 Kčs mzdy a platu vynaložil tedy závod dalších 31,19 Kčs na placenou dovolenou, na zotavenou, na placené svátky, atd. atd. V žádném z kapitalistických států není výše sociální složky mzdy tak vysoká, jako u nás.

Značnou položku sociální mzdy tvoří také rodinné přídatky, které byly stanoveny zákonem z r. 1945. Novou úpravou v roce 1947 byla jejich výše odstupňována podle počtu dětí, takže od druhého dítěte značně stoupají. Zaměstnanec ve výrobě se mzdou 4.200 Kčs měsíčně, který má čtyři děti, po-

bírá dnes na rodinných přídatcích Kčs 1.060 měsíčně, což představuje čtvrtinu jeho mzdy. Málo-kdo si uvědomuje, jak veliké položky vynakládá naše hospodářství na dovolenou. Hodnota výroby, připadající na dovolenou, je odhadována ročně na 11 miliard Kčs a mzdy a platy vyplácené v celém hospodářství za dobu dovolené činí ročně přibližně stejnou částku. Velikou sociální službou se stalo společné stravování pracujících. Závodní jídelny měly v květnu 1945 183.000 stravníků, v letošním roce téměř 700.000 a v roce 1953 se má stravovat v závodních jídelnách průměrně již 1,140.000.

Samozřejmě nejobsáhlejším instrumentem služby je národní pojištění. Ale na sociálních službách, které zde byly uvedeny a jejichž rozsah si málo kdo uvědomuje, lze snad ještě lépe pochopit veliká sociální práva, která pracujícím lidem zaručuje lidově demokratický režim.

Šťastné děti - radostná budoucnost

Proč konáme sbírky pod vánočním stromem republiky

Vánoční stromy republiky rozzářily se po našich městech i mnohých obcích. Kouzlo vánoč dotýká se srdce člověka se svou věčnou touhou po míru a lásce mezi lidmi. V takových chvílích jsou lidé nejpřístupnější citu bratrství a nesobecké lásky. Proto pod vánočním stromem republiky i letos jsou postaveny pokladničky, do nichž může každý položit svůj dar lásky československým dětem. Účel sbírek vysvětlil zástupce ministerstva práce a sociální péče a odpověděl také na dotazy pracujících, proč se i dnes koná veřejná sbírka vánoční. Dnešní sbírka nemá nic společného se sbírkami dřívějšího kapitalistického režimu. Kapitalisté neposkytovali pracujícím lidu nic dobrovolně — pouze pod tlakem a to ještě svými podporami sledovali sobecké cíle zpravidla k rozrážení dělnických řad. Tehdejší příspěvky neměly v sobě charakter preventivní, t. j. opatření k odstranění bídy. Tyto almužny sloužily pouze k oklamání pracujícího lidu a měly budit dojem, že se tehdejší režim stará i o sociálně slabé. Snad proto pracující podle zkušenosti z dřívějších dob nemají k takovým sbírkám důvěry. Avšak nynější sbírky mají úplně jiný charakter než dřívě. Třebaže náš stát poskytuje veliké obnosy na rozvětvenou sociální péči, přece jen naše výroba nemůže poskytnouti dosti prostředků kolik veřejná sociální péče potřebuje, neboť při výstavbě a přestavbě našeho hospodářství je nutno pamatovat především na rozvoj výroby a odměnu pracujícím. Výtěžkem sbírek pod vánočními stromy republiky má být uhrášeno lepší vybavení ústavů péče o mládež, má být rozšířena jejich síť tam, kde jsou k tomu vhodné objekty, aby se mohla matka začlenit všude do pracovního procesu. Obnosy, které jsou dnes vyhrazeny péči o mládež jsou vysoké. Je však potřebí ještě více. V tom je právě velký úkol lidové správy zorganizovat péči o mládež tak, aby byla žena zbavena starostí o dítě a mohla se věnovat výrobě. Výtěžek sbírky zůstane v každém kraji, kde byl vybrán a krajské národní výbory získají tak nové prostředky, aby mohly využít vhodných objektů k zakládání jeslí a mateřských škol, ústavů pro mládež a tak kde je těchto institucí dostatečný počet, tady je zlepšit. Těmito opatřeními zbavíme matku starostí, neboť dítě bude opatřeno kolektivní péčí, z níž vyrůstá mládež družná, sociálně založená a nesobecká. Děti republiky mají vše co potřebují, ale naší snahou musí být, aby dostaly ještě více, neboť šťastné děti znamenají radostnou budoucnost celého národa.

Do nové práce

Druhý všeodborový sjezd byl mohutnou a radostnou přehlídkou tvůrčích sil, jak je shrnuje a představuje Revoluční odborové hnutí. Ale II. všeodborový sjezd se nesešel jen proto, aby hleděl do minulosti, aby vydal počet z práce již vykonané. Sjezd dal širokou příležitost pohledět do budoucna a pojednat o úkolech, které čekají Revoluční odborové hnutí; jsou to úkoly velké a odpovědné, jsou to úkoly radostné, neboť na jejich úspěšném řešení závisí blahobyt všech našich pracujících.

Generální tajemník ÚRO ministr Evžen Erban zdůraznil, že I. všeodborový sjezd byl ještě sjezdem bojovníků proti vykořisťovatelům, II. sjezd je už sjezdem budovatelů socialismu. Dnes všichni pracující mají možnost spravovati si svoje osudy, vésti si svoji práci a řídit celkovou práci národa a státu. Dnes každý pracující je hospodářem a je na něm, aby hospodařil dobře, aby si dobře uvědomil úkoly, které jsou před ním a před všemi pracujícími. Hlavním úkolem odborů není nic jiného, než urychlovat cestu k socialismu. Je věcí odborů a odborářů, aby pracující stále větší měrou si uvědomovali, že oni jsou nositelem celé výroby a že odbory mají tímto směrem řídit činnost všech pracujících.

Naším prvním úkolem je splnit pětiletý hospodářský plán. K tomu je potřebí, aby každý dělník byl úderníkem, aby každý pracující měl svůj osobní, odpovědný a vřelý vztah k práci, aby o ní přemýšlel, aby jí ustavičně zdokonaloval. Konkrétních úkolů je před námi ještě velmi mnoho. Je především potřebí udělat pořádek

ve výkonných normách. Je potřebí ustavičně normy zpevňovat. Toho dosáhneme tím, že budeme vycházet z důkladné prověrky výrob. možností závodu, že budeme vycházet ze zkušeností úderníků a zlepšovatelů a že ze všech sil budeme usilovat o stále zvyšování výroby, produktivity práce a zpevňování norem. Budeme muset věnovat pozornost zlepšovacím návrhům více než dosud; máme mnoho dobrých zlepšovatelů, ale můžeme a proto i musíme jich mít ještě více. Dobrá hospodářská politika bude usilovat o účelné začleňování všech pracujících. Musíme se už jednou, a to důkladně vypořádat s chorobou, která je skryta ve slovech absentismus a fluktuace.

Uvědomme-li si jen z části úkoly, které čekají naše odboráře a odborové hnutí, poznáme, že bude potřebí důkladně prohloubit a oživit celou odborovou činnost. Těžisko odborové práce je v závodech. A proto tam bude potřebí rozvíjet živý hospodářský ruch; účinným pomocníkem při tom jistě bude posjezdové odborářské školení. A máme také ještě dlouhé a nevyčerpatelné kádry, které představují ženy a které představuje mládež. Sem musí zaměřit odborářská výchova, aby dovedla získat zde nové pracovníky pro odborářské hnutí.

II. všeodborový sjezd byl velkou přehlídkou úspěšné odborářské práce. Vytvořil také široké a nosné základy pro další úspěchy; bude nyní na všech odborářích, aby těchto možností, které takto byly dány a utvořeny, bylo využito k zvýšení naší produktivity a tím posléze ke šťastnému životu všech pracujících.

Pořádek dělá přátele

Pořádek je hezké a krátké slovo, ale co práce a času si vyžádá jeho docílení a udržování. O tom by nám nejlépe pověděly naše hospodyně. Ale my Vás nechceme ani zdržovati, ani Vám přidávati práci. Chceme Vás jen upozorniti, že jednou z věcí, v níž většina nemá pořádek, jest pojištění. V normálních dobách na ně nemyslíme a teprve při neštěstí bývá naší prvou myšlenkou. Při nepořádku v pojištění jsou škody hrazeny pouze částečně a poškození nesou následky nepochopení pro pojištění, nebo svého nepořádku, celou řadu let. Bylo totiž zjištěno, že počet případů, kdy po škodě se ukázala nedostatečnost stávajícího pojištění, několikrát převyšuje případy, při nichž jest škoda pojištěním řádně kryta.

K ochraně proti různým škodám máme dnes jedinou smluvní pojišťovnu a to Československou pojišťovnu, národní podnik, již není a nemůže býti lhostejné, jaký pořádek má v pojištění většina občanů. Proto její zaměstnanci navštěvují každou domácnost a zjišťují, v jakém stavu se její pojištění nachází. Doporučují takovou úpravu, která jest žádoucí. Nesmí totiž býti vinou Československé pojišťovny, že někdo jest pojištěn nedostatečně.

Nepořádek v pojištění může býti různý. Jest velké množství občanů, kteří mají mnoho pojistek. Při tom nemají evidenci proti čemu jsou pojištěni a jak mají placeno pojistné. Často existuje dvoje pojištění proti témuž nebezpečí. Bylo proto zavedeno sdružené pojištění budov a

Člověk a příroda

domácností a zemědělské skupinové pojištění, kterými se uvedená rizika pojišťují proti celé řadě nebezpečí jedinou pojistkou. Tím se značně sníží počet pojistek a evidence o placení pojistného bude snazší.

Nelze ovšem přehlédnouti, že velká část pojištěných předmětů není hodnocena podle dnešních cenových poměrů, a že v případě škody dochází k poměrné likvidaci a to v poměru pojištěné ceny k ceně skutečné. V takovém případě musí zaměstnanec Československé pojišťovny, jemuž jsou svěřena do správy Vaše pojištění, prokázat, že nedostatečně pojištění nebylo zavineno tím, že by se o pojistníky svého úseku nestaral a jim řádnou úpravu nedoporučil. Důvěřujte proto jeho doporučení.

Dalším nepořádkem v pojištění bývá neplacení pojistného. Uvědomte si, že řádné a včasné placení pojistného jest předpokladem platnosti pojistné smlouvy. Neodkládejte zaslání Vám vplatní lístky a pojistné uhrazujte. Kdybyste náhodou pojistné přeplatili, buďte ujištěni, že Vám přeplatek bude řádně zúčtován k dobru, případně vrácen v hotovosti. Důkazem, že Československé pojišťovně jde o řádnou službu veřejnosti, jest fakt, že jsou zakládána společenství pojistníků, která budou pojišťovnu v její činnosti kontrolovat, vyslovovat svá přání a požadavky. V zemědělských obcích jsou to Místní pojišťovací komise, ve městech pak bude přikročeno k budování podobných organizací.

Při zmíněné úpravě pojištění zavádí i pojišťovna pořádek do svého provozu. Přibližuje totiž pojištění pojistníkům tím, že převádí většinu svých prací do okresních kanceláří, které jsou v sídlech Okresních národních výborů. Tyto kanceláře budou vyřizovat většinu pojišťovacích záležitostí a nebude třeba se obracet do Prahy, Liberce a pod., jak tomu bylo dosud.

Doporučujeme Vám proto: Přijměte prověřené zaměstnance pojišťovny a dejte si od nich poradit. Připravte si všechny pojistky a smlouvy o posledně placeném pojistném. Urychlíte tím práci zaměstnanců pojišťovny, kteří budou moci věnovat více času prozkoumání a úpravě Vašeho pojištění. Vždyť i pro Vás bude úprava znamenat pořádek a pořádek dělá přátele.

Není tomu dávno, co se Sovětský svaz rozhodl čelit suchu v některých svých oblastech vysazením větrolamů, lesních pásů, tisíce a tisíce kilometrů dlouhých. Nejprve to byl plán. Ale tento plán se již rychle, postupně a přesně mění ve skutečnost. Letos mělo být vysazeno lesů na rozloze 275.000 hektarů, ale tento plán byl splněn na 147% a téměř stejnou rozlohu lesů vysázely podle vlastního plánu kolchozy, sovchozy a lesní sovchozy. Kraje, kde byl až dosud nedostatek vláhy, se proměnil zanedlouho v úrodnou zemi, kde poroste nová velká úroda a kde budou žít a pracovat noví lidé.

Nedávno přednášel v moskevském energetickém ústavu ing. M. N. Davidov o plánu, jehož provedení změní celý kus zeměkoule ze Uralem. Nejde o nic jiného a menšího než o to, aby vodstvo mohutné řeky Ob bylo stočeno na jihozápad, přes Turgajskou bránu do Aralského jezera a dále do Kaspického jezera. Tato voda se obrátí přehradami a průplavy do pouští a stepí a vytvoří v těchto krajích podmínky pro život rostlin. V krajích, kde si až dosud pohrával vítr se suchým pískem, vzniknou zahrady, vinice a bavlníkové plantáže. O jak velký plán se jedná je nejlépe vidět z toho, že má být přemístěno asi 23 miliard m³ zeminy. Má být vy-

stavěn vodní průplav 930 km dlouhý a 20 m hluboký, tedy stavba, jaké dosud nebylo a není v celých dějinách. Při této stavbě, která vrátí životu a úrodě desítky milionů hektarů půdy, bude použito atomické energie, aby se tak naplnila slova Andreje Vyšinského, že SSSR za pomoci atomické energie „přemístuje hory, zúrodňuje pouště, přetmá džungle a vytváří blahobyť tam, kde po tisíce let nevkročila lidská noha.“

V Sovětském svazu Mičurin a Lysenko ukázali svými pokusy, jak člověk může a dovede vědou dovésti přírodu k tomu, aby mu dávala to, co právě potřebuje. Sovětský svaz nepřijímá ani z rukou přírody zemi, půdu tak jak je. Mění ji dlouhými pásy větrolamů, dlouhými pásy průplavů, přehradami a umělými jezery a bude k tomu užívat atomické energie. Znovu čteme v této souvislosti o atomické energii, o energii, která se stala hrozbou a vyhrůzkou v atomové zbraně. V této souvislosti čteme však o atomické energii klidně a radostně, neboť čteme o tom, že jí má být v SSSR použito ke změně země, k změně zeměkoule, tak, aby dávala velkou úrodu, aby živila lidi, a aby byla základem pro krásný a spokojený život lidí. Znovu vidíme, jak věda může pomáhat a že vše záleží na tom, aby této vědy bylo dobře s prospěchem užito.

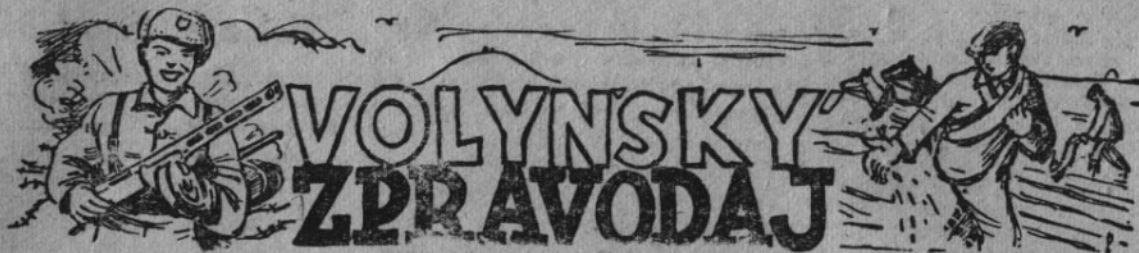
Nová lidová správa

Lidová demokracie, která vychází z lidu a má na mysli jeho prospěch, nemohla převzít starou veřejnou správu a spokojit se jen s jejími menšími opravami a úpravami. Musila vytvořit zcela nový typ veřejné správy. Proto také bylo odstraněno zemské zřízení a uskutečněno krajské zřízení a proto byla provedena i reorganizace okresů. Nyní dochází k reorganizaci lidové správy v oblasti místních národních výborů. Jde o počin velmi důležitý, neboť místní národní výbory jsou velmi důležitým článkem našeho státního ústrojí a života.

Je potřeba si dobře uvědomit, že život a práce v obcích nezávisí jen na vydání nějakých předpisů; vše bude záležet na lidech a proto hlavní problém v místních národních výborech je kádrový a politický. MNV nemají často dostatek kádrů, které by jim umožňovaly uskutečňovat nové úkoly, zejména v zemědělské politice. — Průměrný věk vedoucích funkcionářů MNV se někde pohybuje kolem 45 let; to znamená, že dnes na mnohých místech pracují u nás v místních národních výborech lidé, kteří vyšli ještě ze starých samosprávných kolejí. Proto bude zapo-

třebí získávat pro práci v obcích mládež a také ženy. Bude potřeba je získávat, vést, učit a vychovávat.

K zvýšení úrovně práce MNV značně přispěje školení předsedů místních národních výborů, které bude provedeno všude ve formě týdenního internátního školení. Jistě toto školení zvýší nejen politickou vyspělost předsedů MNV, ale celkovou jejich práci. Bude potřeba stále vychovávat funkcionáře MNV, aby dovedli pružně vyřizovat všechny žádosti, podněty a stížnosti, se kterými přicházejí občané. Bude zejména potřeba, aby MNV a jeho všichni funkcionáři vypověděli důsledný a trvalý boj veškerému byrokratismu, přflisnému písaření, aby tak MNV staly se opravdu živou spojkou mezi obcí, jak ji představuje MNV a mezi potřebami všech občanů a celé obce. MNV jsou důležitým prvkem v životě naší lidové demokracie. I dnes platí slova, že obec je základem státu; proto je potřeba zejména se starat o to, aby MNV dobře znaly úkoly, které jsou jim v lidové demokracii svěřeny a aby též měly politickou vyspělost a všechny vědomosti, které jim umožní tyto úkoly řešit k prospěchu obce a celé republiky.

Zprávy svazu

Pohledávka na náhradu za majetek zanechaný na území SSSR — zmocnění k inkasu pro národní pozemkový fond

Všichni vol. Češi — zemědělci — jež žádali prostřednictvím Svazu Čechů z Volyně o odklad splátek v r. 1949 za přidělené zemědělské usedlosti obdrželi nebo v těchto dnech obdrží přímo, nebo prostřednictvím příslušného Místního národního výboru, dvojmo přihlášku, na níž přesně a čitelně (ná stroji) uvedou požadované údaje, podepíší, nechají potvrdit příslušným MNV svého bydliště a obrátem vrátí Svazu Čechů z Volyně v Žatci. O tyto přihlášky mohou požádat i ti naši krajané — zemědělci, kteří sice o odklad letošní splátky nežádali, ale kteří souhlasí s tím, aby jejich pohledávky za majetek zanechaný na Volyni byly převedeny na úhradu splátek Národnímu pozemkovému fondu. Je to opravdu velká příležitost, jak využít prakticky těchto pohledávek a proto si ji nenechte ujít!

*

Sociální komise Svazu Čechů z Volyně rozhodla na své schůzi dne 19. XII. 1949 poskytnouti soc. výpomocí těmto potřebným krajanům z Volyně:

1. Svatoslav Malich (pro soc. slabé děti), Červený Potok č. 76, pp. Králíky - 1.200 Kčs; 2. Marčuková Antonie, Vičice čp. 8, p. Březno u Chmutova, 1.000 Kčs; 3. Vladimír Štípek, Vojkovice čp. 8, pp. Židlochovice u Brna 1.000 Kčs; 4. Mazurková Věra, Raspenova Luh č. 53, 1.000 Kčs; 5. Formánková Olga, Milikov čp. 50, okr. Mar. Lázně, 1.000 Kčs; 6. Panková Božena, Milikov čp. 50, okr. Mar. Lázně, 1.000 Kčs; 7. Antonín Novák (pro sirot.), Pulečné čp. 137, okr. Jablonec n. N., 1.000 Kčs; 8. Stanislava Kozáková, Praha XV, ul. Levá č. 5, 500 Kčs; 9. Švitorková Emilie, Horní Žďár č. 51, p. Brusnice u Trutnova, 1.000 Kčs; 10. Kopecká Josefka, Hlubočany č. 24, pp. Výškovy, 500 Kčs; 11. Bajerovičová Evženie, Žatec, Lenínova č. 790, 1.000 Kčs; 12. Zachová Anastasie, Žatec, ul. Vol. Čechů, 1.500 Kčs; 13. Kloučková Marie, Dobříčany č. 22, p. Trnovany, 500 Kčs; 14. Kuzmčenkova Žofie, Tuchovice č. 75, 1.000 Kčs; 15. Jandová Emilie, Libořice čp. 40, p. Měcholupy, okr.

Žatec, 500 Kčs; 16. Václav Vlach, Okrouhlá č. 25, pp. Nový Bor, 1.000 Kčs; 17. Bitozeves č. 90, p. Postoloprty, 500 Kčs; 18. Bilková Anna, Pištany čp. 38, KČs; 18. Bilková Anna, Pištany čp. 38, pp. Žalhostice u Litoměřic, 500 Kčs; 19. Marešová Anna, Šenov čp. 168, okr. Nový Jičín, 1.000 Kčs; 20. Tomášová Marie, Dobříčany čp. 76 u Žatce, 1.000 Kčs; 21. Gabrielová Věra, Našiměřice č. 36, pp. Česká Lípa, 1.000 Kčs; 22. Josef a Růžena Grmelovi, Stanovice čp. 28, okr. Dvůr Králové n. L., 1.500 Kčs; 23. Věra Drovná, Habřina čp. 52, pp. Ústěk, okr. Litoměřice, 1.500 Kčs; 24. Štěpán a Anna Ludvíkovi, Libočany 105, okr. Žatec, 1.000 Kčs; 25. Macková Emilie, Litochovice čp. 20, okr. Lovosice, 1.500 Kčs; 26. Olga Kovaříková, Mladá u Ústěku, okr. Litoměřice, 1.500 Kčs.

Kromě toho bylo rozhodnuto zaslati 5000 Kčs na přilepšenou k vánočním svátkům přestárlým reemigrantům z Volyně - chovancům Domova pro přestěhované v Českém Dubu u Turnova.

Také na sirotky Dětského domova v Žatci nebylo zapomenuto; mezi reemigranty z Volyně na Žatecku bylo sebráno pro ně 40 slepic, čímž SČzV splnil jeden ze svých závazků vůči Domovu, nad nímž má patronát. K tomu budou hrazeny výdaje Domova v souvislosti s montáží SČzV věnované drůbežárny ve výši 2.660 Kčs a mezi chovance bude rozděleno 4.125 Kčs za načesaných jimi 412 čtvrtěk chmele u vítězného pěstitele v letošní soutěži o nejlepší chmelnici, kterou SČzV uspořádal mezi reemigranty z Volyně.

Dále bylo věnováno 3.470 Kčs na přípravu vhodných dáreků pro vojny voj. út. Volyňských Čechů, kteří budou mít na Štědrý večer službu v kasárnách.

Výpomoc z podpůrného fondu SBS

Krajané, kteří žádali o výpomoc z podpůrného fondu při SBS upozorňujeme, že jsme doporučili žádosti pouze těch, u nichž jsme shledali, že pomoci skutečně potřebují. K žádostem neodůvodněným nebylo přihlíženo.

Vzhledem k tomu, že většina žádostí došla opožděně, předložili jsme naši hromadnou žádost až po stanovené lhůtě. V důsledku toho bude mimořádná vánoční jednorázová podpora poskytnuta v některých případech až po svátcích.

4. ples volyňských Čechů v Žatci

Upozorňujeme naše krajané, že v sobotu 28. ledna 1950 koná se v Žatci Na střelnici tradiční ples volyňských Čechů, který je každoročně dostaveníčkem Volyňáků ze široka daleka.

Pořadatelský sbor, poučen zkušenostmi z minulých let, přijímá již nyní přihlášky na vstupenky a rovněž tak místa k sezení u stolků může zaručit jen těm, kdo se včas přihlásí osobně nebo písemně v kanceláři SČzV v Žatci u kraj. Pavlíka.

Poděkování. Svaz Čech z Volyně děkuje krajanům ze Seménkovic, kteří z podnětu kraj. Boženy Janečkové provedli sbírku slepic pro Dětský domov v Žatci a odevzdali pro tento účel 14 kusů drůbeže.

Slepice věnovali: Božena Janečková, Julie Průšová, Olga Cajhamová, Marta Krejzová, Václav Kopp, Františka Hofmanová, Věra Ahrypinová, Naďa Klabanová, Žofie Valoušková, František Tlustý, Josef Růžička, Ferdinand Pelant, Alžběta Martincová, Jiřina Nováková, — všichni ze Seménkovic.

Upozornění majitelům domů a nář. správcům. Dne 31. XII. 1949 končí lhůta k podání Přiznání k dani činžovní na berní rok 1950. Tiskopisy se obdrží na příslušném okr. nár. výboru — finanční referát — kam se také podávají. Nebude-li přiznání k dani činžovní podáno do uvedeného data, bude daň vyměřena z moci úřední dle § 309, odst. 1 zák. o přizn. dani. Volyňští Češi necht uvedou na přihlášce, že se jedná o reemigranta, aby jim nebyla účtována daň za léta 1946-1947. Stačí na horním okraji přihlášky poznamenat: „Reemigrant z Volyně“.

Budujeme sociální fond

Na svatbě p. Olina Čady se sl. Jihinkou Svitkovou bylo vybráno z podnětu Jana Bačovského 1550,— Kčs na sociální fond. — Děkujeme štedrým dárcům a cestá novomanželů necht je ozářena paprsky lásky a štěstí!

Na svatbě sl. Marie Krčmové ze St. Rudoltic s p. Miroslavem Barchajtem z Hrozovic a sl. Boženy Krčmové ze St. Rudoltic s p. Emanem Kočinou z Pískova bylo vybráno na podnět Jana Barchajského 1.100,— Kčs na sociální fond. Děkujeme všem štědrým dárcům a přejeme novomanželům hodně štěstí na společné cestě.

Na křtinách u Karla a Libuše Štěpánkových v Soběnicích bylo vybráno na podnět p. M. Patolánové 730,— Kčs na soc. fond. — Děkujeme všem dárcům a přejeme novokřtenci hodně zdraví a rodičům neméně radosti.

Na svatbě sl. Heleny Janouškové z Hradce s p. Václavem Hynkem ze Střelice bylo vybráno z podnětu Václ. Petříčka a Emila Petříčka 1.670,— Kčs na soc. fond. — Přejeme novomanželům hodně štěstí na společné cestě a všem štědrým dárcům vyslovujeme touto cestou srdečný dík.

Pi Mazáková, Seménkovice 3, p. Postoloprty, věnovala na soc. fond 200,— Kčs. — Vyslovujeme jí touto cestou srdečný dík.

Dostali jsme v těchto dnech zvlášť milý dopis od krajanky z Ameriky, sl. Marty Opočenské, která nám mimo jiné píše:

„Musím říci, že každé číslo Věrné stráže je mi velmi vítané. Přiznávám se, že pokud jsem byla na Volyni, neznala jsem celou naši českou větev tak dobře, jak mi ji dala poznat Věrná stráž. Jsem Vám vděčna nejen za poučení o svém lidu, jak žili na Volyni, jak bojovali za svobodu své drahé vlasti, ale také jak se pustili do práce, aby přispěli k vzdělání české role válkou zdeptané. Zde často se setkám s lidmi, kteří buďto o vás četli, slyšeli aneb vás osobně poznali a každý má pro vás jen obdiv a chválu. Jsem na vás hrda a když čtu o vašich obětech a hrdinských činech, zdá se mi, že nejsem hodna se k vám hlásit, neb jsem dosud nic pro rodnou zem svých předků nevykonala.“

Dále nás žádá naše krajanka o nějaký materiál o Volyni, a píše:

„Sledovala jsem se zájmem vaši soutěž uměleckých výkonů ve slovanských jazycích. Napadlo mě, že bychom se zde o něco podobného mohli pokusit, jisté je, že tak velký úspěch jako vy mít nebudeme, zkusit se to může“ — a žádá nás o nějaký notový a písemný materiál, — „jehož by se dalo použít k uvědomování naší mladé generace zde, že

máme zrovna tak slavnou a bohatou minulost jako jiní, ne-li více.“ — A závěrem přeje Věrné stráži a všem krajanům radostné svátky vánoční a mnoho zdaru v práci a vše nejlepší do nového roku 1950.

Děkujeme milé krajance za upřímný dopis, vynasnažíme se vyhovět její žádosti a se zadostiučněním bereme na vědomí, že náš zájmový časopis slouží i v zámoří k probuzení a prohlubování národního uvědomění krajanů, kteří již tolik let žijí v cizím prostředí a touží po vlasti. My — jako navrátilci — nejlépe chápeme jejich tužby a jsme opravdu rádi, že alespoň prostřednictvím Věrné stráže jim můžeme ukázat kus domova a tlumočit srdečné pozdravy našeho lidu a naší velké volyňské rodiny.

Dostali jsme dopis od krajana Fr. Poláčka, který pro informaci uveřejňujeme v plném znění:

Vážena redakce!

Upozorňuji Vás na dobrou věc pro reemigranty, z nichž o tom skoro nikdo nic neví a co často potřebují: **bezplatný nocleh** pro reemigranty v Praze, mají-li tam něco úředního, či cestují-li skrze atd.

Přihlásí se prostě u Reemigračního odboru v Praze II, Spálená ul. 17, I. patro, referent Šimek, o poukázku na bezplatný nocleh neb několik noclehů, což ihned obdrží na předložení registračního průkazu (reemigrač. legitimace) a večer obdrží v reemigračním středisku v Praze I, Husova tř. 6 (100 metrů od Národní třídy), tudíž v centru Prahy, což je velká výhoda i úspora času i peněz pro nás všechny — bezplatný nocleh na čistém lůžku v suché, vzdušné místnosti, elektr. světlo, studená i teplá voda, mýdlo a ručník musí mít každý svoje. Poukázky se vydávají od 8 — 16 hod., bez poukázky se tam nevpustí.

Od administrace. Vzhledem k tomu, že se blíží konec roku, žádáme naše odběratele, aby neodkladně vyrovnali svůj dluh za r. 1949 a případně i za minulá léta. Pořádek dělá přátele. Uspadněte nám naši práci a zajistíte tak další plynulé vydávání našeho zájmového časopisu, jehož hlavním posláním je sloužit Vám.

PŘIHLÁŠKA PRO NOVÉ ODBĚRATELE VĚRNÉ STRÁŽE

jméno a příjmení
 obec a čp.
 pošta okres

Přihlašuji se závazně za odběratele časopisu Věrná stráž od 1. I. 1950.

Podpis.

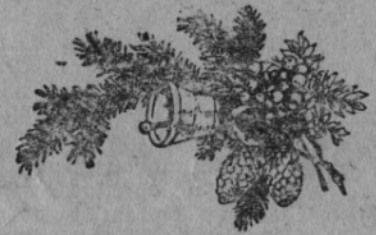
Tiskový fond SČzV

Rtm. Alexandr Pařízek, Praha X, Invalidovna 8, věnoval na tisk. fond 50 Kčs. Srdečně děkujeme.

Odb. Svazu Čechů z Volyně ve Sternberku zaslala 1.250,— Kčs, které byly vybrány na křtinách u Václava Vohralíka, v Újezdě u Uničova, na tiskový fond. Srdečně děkujeme všem dárcům a necht' je novorozenec hodně zdravý!

Na pohřbu p. Nováka Josefa, konaném dne 11. XII. 1944 v Nučnicích, okr. Litoměřice, bylo sebráno na podnět p. Nováka Emila a p. Dědka Václava 1956,— Kčs na tiskový fond. — Děkujeme srdečně a pozůstalým vyslovujeme upřímnou soustrast.

Dne 7. XII. 1949 bylo vybráno při pohřbu Vladimíra Vegrichta v Dolánkách, okr. Podbořany, z podnětu Jaroslava Vegrichta a Josefa Horny 1015,— Kčs na tiskový fond Věrné stráže a 1000,— Kčs na zařízení církevních potřeb pro duchovní správu pravoslavné církve v Podbořanech. Vyslovujeme touto cestou všem štědrým dárcům srdečný dík a pozůstalým hlubokou soustrast.

Redakce a administrace přeje všem krajanům - volyňským Čechům - radostné Vánoce a šťastný Nový rok 1950

Soutěž administrace

Administrace Věrné stráže vypisuje soutěž na získání největšího počtu nových odběratelů našeho časopisu. Soutěže se může zúčastnit každý dosavadní předplatitel Věrné stráže, který získá alespoň 3 nové odběratele, jejichž jména i adresy oznámí administraci nejpozději do 31. prosince t. r.

Seznam účastníků soutěže bude uveřejněn a vítězové budou odměněni hodnotnými cenami.

Socialistická soutěž v zemědělství

Mimořádné úkoly našeho zemědělství, které v sobě zahrnuje základní požadavek pětiletého plánu, t. j. zvelebení živočišné výroby a zvýšení hektarových výnosů plodin, nemohly by býti splněny, kdyby naše zemědělství setrvalo na nízké produktivitě práce a nezbavilo se tak tíživého dědictví ještě z dob feudalismu a kapitalismu. Uvážíme-li, že v roce 1948 činila v zemědělství a lesnictví produktivita práce 46.000 Kčs na hlavu, zatímco v průmyslu činila na hlavu 211.000 Kčs, vidíme jasně, že zemědělská výroba musí nezbytně hledati nové cesty a nové metody. A jeden z nejúčinnějších prostředků, jak zbaviti zemědělskou práci kletby nízké výnosnosti, je socialistická soutěž.

Soutěžení, ať v kterémkoliv oboru, vede k plnému rozvinutí schopností a vloh, vede k mobilisaci všech pohotových sil, ale zároveň odkrývá i rezervy, které by jinak zůstaly utajeny a nevyužitkovány. Soutěž znamená, že přemýšlíme, jak pracovat lépe, abychom dosáhli lepších a kvalitnějších výsledků při menších výrobních nákladech, že si vytyčujeme konkrétní, závazný plán, že k jeho splnění a překonání vynaložíme všechnu svou snahu a houževnatost, své schopnosti a tvůrčí energii.

Naše zemědělství dalo již najevo, že nechce státí stranou soutěžního, zlepšovateľského a údernického hnutí. Nedávné vyznamenání zemědělských úderníků je toho dokladem. A byly mezi vyznamenanými skutečně pozoruhodné příklady pracovního nadšení a obětavosti. Uvádíme alespoň jeden z všech: Je to krmič skotu na hospodářství Štěnovice při statku Mirošov v kraji Plzeňském, Karel Šváb. Přesto, že jeho invalidita činí 66%, zavázal se Karel Šváb, že kromě 23 kusů dospělého hovězího dobytka ošetří ještě dalších 5 dospělých kusů, že při tom bude upravovat hospodářská stavení a deputátní byty. Ve svém výkonu šel však ještě dále. Nyní ošetřuje 79 kusů dobytka, ačkoliv stáj, kde pracuje, nemá dosud mechanizační zařízení. Kromě toho odpracoval 100 dobrovolných brigádnických hodin a zavázal se k dalším 20 hodinám.

Téměř denně čteme v tisku a slyšíme v rozhlase doklady o tom, jak pracovníci zemědělství překonávají své soutěžní závazky a jak tím dávají příklad ostatním. Je třeba, aby jejich vzor stal se působivou pobídkou všem, jimž leží na srdci hospodářský rozkvět naší lidově demokratické republiky, aby i oni se stali účastníky socialistického soutěžení.

bujeme králíci a zaječí vlas. A když ho doma nemáme dostatek, musíme jej dovážet z Francie a Belgie. Také zapomínáme na bource morušového, vidíme, že moruše rostou, ale bource nikdo nechová, a tím také heslo: „Vaši bourci Vás ošatí“ je nevyužito. Hlavně na tyto věci by se měli vrhnout naši váleční invalidé, a nesměji zapomínat na chov morčat a jiných zvířat, o tom jim poradí odborný časopis „Chovatel“; Praha II, Opletalova 3, — a stojí ročně jen 60 Kčs).

A což králík Angora se svou kvalitní vlnou. Jeden chovný kus dá ročně 300 gr. surové vlny; z 200.000 chovných kusů je to 600 q, po ztrátě při spřádání zbývá hotové vlny 550 q. Toto množství zpracované na dámské halenky, boilerka, pulovery, dětské soupravičky atd. představuje značný počet výrobků. Z 1 kg máme až šest kusů těchto různých věcí. Zde vidíme, co vše bychom mohli pěstovat; ze všeho bychom měli užitek, a pomáhali bychom našemu průmyslu. Docílíme doma do kuchyně hodnotné maso a státu prodáme kožu. Naučíme svoje děti tato zvířátka obsluhovat, ty budou mít zábavu a budou přinášet také užitek. Státu ušetříme devisy — čím pomáháme zase jen sobě. Doteďka na výstavách jsme jen málo zastoupeni. A což včelařství? Kam se poděli naši včelaři. Víme přece, že na Volyni jsme zaujímali ta nejlepší místa. Zde jen ti nejvěrnější jsou naši chloubou. Zde se zmiňují jen o takových chovech, jaké nejsou přímo kontingenty stanovené, tak je to na dobré vůli chovatele — ale ti, kdož již tyto věci pěstují, se přesvědčili o výnosnosti. Taktéž ovocnářství a zahrádkářství nese zde velký užitek, každé nadbytečné ovoce se prodá. Je jen třeba trochu se tomu věnovat. Přemýšlejme o tom, co bychom mohli tak chovat, na co máme podmínky, udělejme si plán, poraďte se ve spolku chovatelů domácích zvířat, odebírejte odborné časopisy a do nového roku vykročte s pevnou vůlí využít všeho, co nám může přinést užitek. Ti, kdož tyto věci již pěstují, si to velmi pochvalují (napište nám své zkušenosti), a já věřím, že jich v novém roce bude o hodně více. Tož do nového roku mnoho štěstí a chovu zdar!

Jiří Klásek:

Našim chovatelům

První rok pětiletky končí a jest třeba při vstupu do dalšího roku přehlédnout výsledky vykonané práce a uvážiti, jaké možnosti a cíle jsou před námi. Tento rok byl důležitý pro výrobu rostlinnou, — především to byla otázka chleba. Ten je volný. Nyní to bude otázka masa. V chovatelství naši udělali velký krok kupředu, přesto, že mnohdy převzali usedlost a nebyla tam ani slepice. Podívejme se dnes. Nemáme z toho radost? Hlavně na Žatecku je spousta čistokrevných uznaných chovů drůbeže u volyňských Čechů, a i jinde již se nechová všelijaká strakatina, ale hospodáři mají čistokrevnou drůbež; také ale všichni mají odevzdaný kontingent vajec. Ještě to šlo těž s odevzdáním vepřového a hovězího masa, zase zde byla příčina, že přezali mnohdy prázdné usedlosti. Ale tak bude bílou vranou, kdo by tento kontingent nesplnil. Tož i v tomto měru můžeme být spokojeni. Trochu těžší problém je na Žatecku, kde se chmelafský a řepafský kraj, ale kontingenty se dávají z hektaru, ale a polích, na kterých roste chmel a pa, neroste obilí — pak vzniká těžká situace výživy drůbeže, doufejme, že toho si povšimnou příslušné úřady upozorní na tuto závadu, aby byla odstraněna nespokojenost. Poněvadž již naše zemědělské výroby bude ve výrobě živočišné, musíme do nového roku dobře plánovat, jak si to vše zařídíme. O celostátní plánovaný chov domácího zvířectva se stará MZ a příslušné orgány zemědělské. My bychom chtěli připomenout chov košíkových zvířat. Máme-li uskutečnit heslo: „V pětiletce kožích každé žehně“, tož musíme pomoci také tato ožešinová zvířátka pěstovat. V tom nejsme tak daleko, jako v chovu drůbeže, prasat a krav. Ukazuje to počet kožek: králíci, kozí, ovčích a jiných, i v tomto se musíme polepsit. Nejen tato zvířata chovat, ale také nezahazovat kožky. I letní kožky jsou hodnotné, neb se použijí na jiné věci. Představte si, že náš kloboučnický průmysl zásobuje nejvíce ameriku u nás vyrobenými vysoce kvalitními klobouky, na které potřebujeme králíčí a zaječí vlas.

Gsvěta

Vladimír Libovický:

Úctujeme se starým rokem

Je zvykem, že ke konci roku se vždy dělají uzávěry, hodnotí se vše, co se udělalo aneb neudělalo. I když osud byl ke mně nemilosrdný, těžce jsem se rozstával a nemoc mne snad vyřadí úplně z aktivní práce v divadle, které jsem měl tak rád, přece bych se chtěl poohlédnout zpět. Náš návrat do vlasti nejen že byl vybojován na frontě, nejen že na cestu si stlal hroby, ale byl velkým přínosem. Vnesl trochu širokých lánů Ukrajiny, ducha slovanského, lidského, nadšeného, který se uměl radovat i z mála, neotravoval život sobě a jiným spoluobčanům. Dnes se to projevuje také v hospodaření, a že Volyňští hospodařit umí, o tom se přesvědčily úřady samy. Byly těžkosti, ale kde nejsou? Všude, kde se začíná, se vyskytují. Pak každá válka nese za sebou mnoho věcí nenormálních, dá to práce, než-li se vše přivede na pravou cestu. Všichni pracovali, seč mohli. Svaz Čechů z Volyně sledoval svůj cíl, a dnes můžeme říci, že se mu to daří. Verná stráž byla pojítkem nás všech, informovala nás o našich specifických problémech, na kterých by měl mít zájem každý z nás. Někdy tomu tak není, nejen, že mnoho krajanů ji neodebírá, ale někteří ani nepatří. I to se dá napravit. Pomalu se zapojujeme do normálního života, mnoho našich je na čelných místech v samosprávě, snažíme se plnit kontingenty a povinnosti ke státu, a také žádáme, aby byly splněny povinnosti vůči nám. Kulturně jsme přinesli mnoho, dokázaly to naše olympiady lidového umění a tvorby ve čtyřech slovanských řečích, mnoho našich učitelů vyučuje ruštině, naše kroužky lidové tvorby propagují mnohde již od roku 1947 slovanskou tvorbu. Úctinkuji na všech slavnostech a to v bezprostředním styku s lidovým divákem, v městech, vesnicích a továrnách. Všude tam, kde mnohdy nezajídí žádný ze souborů. Je to práce velká, i když se mnohdy o ní nepřise, často se přehlíží, ale přináší velkou zásluhu na výchově kulturní.

Vybudovali jsme kulturní soubory slovanské družby, čím jsme se legitimovali, že dokážeme pracovat na poli kultury, výchovy a uvědomění. Máme přednost v tom, že naše mládež se nehne na tanec „Boogie-Woogie“, ale propaguje všude národní tance a písně nejen naše, ale také našich bratrů Slovanů. U naší mládeže není národní a lidová tvorba „Popelkou“. Je jen velkým přáním, aby se tak pokračovalo.

Uvolněněm textilu budeme si moci pořídit pravé kroje národní a lidové, jen prosím, aby se této věci věnovala patřičná vážnost, aby to nedopadlo, jako se často na slavnosti vidává, že kroj je úplnou parafrází na lidový svéráz. Vždyť naše ženy a jejich dovedné ruce se tolik navyšovaly na Volyni, proč bychom to nemohli udělat zase zde? Jen to trochu studovat, rozeznávat, co je kroj český, moravský aneb moravsko-slovácký, zde není možné, jak to vidím, že ke kroji kyjovskému se vezme onen známý věneček z operety „Hraběnka Marica“, a místo čízem žluté punčochy a střevíce. Kdo má odpor k čízmám, nechť si opatří kroj, ke kterému se nosí červené neb bílé punčochy. Jsou to kroje české, hanácké a slezské, k nimž se užívá této obuvi. Nejlépe by bylo, aby se každý zajímal o kroj toho kraje, kde je usídlen. Na Moravě — moravský, na Šumavě — chodský, na Plzeňsku — plzeňský atd. Když se budete o to zajímat, jistě najdete někoho, kdo Vám poradí; učitelka, národopisný sběratel a po případě si to ověřte v národopisném museu. Bylo by záhodno, abychom nejenom proto, že se nám to líbí, zanašeli slovenský kroj na Plzeňsko a opačně, ale dodržovali tradici kraje. Víte, jak se různí na Volyni výšivky každého takřka okresu, tak tomu je zde. Bylo by záhodno, aby redakce VS občas také uveřejňovala popis krojů různých krajů, kde naši jsou usídli, tím pomůžou najít správnou cestu, jako ostatně to dělá v jiných sektorech, například cyklus článků o uznávaných chovech drůbeže. Učme naše okolí

ruské a ukrajinské písně, ale také se učme od starousedlíků písně toho kraje — naše české.

Co se týče kroužků, které s takovým úspěchem vystupovaly na olympiádách, aby neustaly, aby dále pracovaly, pokračovaly a nedaly si vzít to, co průkopnický začaly. A jistě povstane mnoho kroužků jiných, nových.

Je zima, práce na polích ustala, večery jsou dlouhé, máme čas se něčemu věnovat, proto nezapomínejme na lidovou kulturu, na to, že jsme Slované, že jsme Češi, že se musíme srůst s okolím, ale že také ten kraj se musíme snažit poznat, studovat ho, nesmí nás to odradit, že náš soused to nezná a je starousedlík, my musíme jít vpřed, musíme zde dokázat to, co se o nás povídalo, čím jsme byli, dobrými vlastenci. Ale to jen na slovech nestačí. To, co jsme udělali, je mnoho, když uvážíme, jaké jsme měli k tomu podmínky. Ale dopředu si musíme po stránce lidové tvorby do nového roku udělat plán, mít cíl, poznat kraj ve kterém jsme se usídlili a udělat z našeho pohraničí náš svérázný český domov. Abychom o slavnostech měli v čem jít, aby se na první pohled vidělo, ano, to jsou Čechy!

Již dnes do dějin přejde to, že jsme byli mezi prvními, kteří uskutečnili to, o čem se jen našim vlastencům — slovanofilům zdálo, že v českých zemích a hlavně v pohraničí zazněly písně Slovanů v originále a tančí se slovanské tance!

Všimějme si také regionálních spisovatelů, těch, kteří o tom kraji, kde jsme usídleni, psali aneb píší; musíme vědět, kde jsme, jaké dějiny se v tom kraji odehrály. Prostě, poznat to místo, kde jsme. Také kdo se v tom kraji narodil, řada našich velíkanů se narodila v pohraničí aneb zde působil. Jak málo víme, že Zatec byl husitské město, že Litoměřicko je krajem Karla Hynka Máchy a každá kout má své slavné dějiny. Když zjistíte, v jakém kraji jste usídleni, neopomíňte o tom napsat do VS, budete to zajímat ostatní krajany, a tím společně poznáme svoji vlast. Mladí, ti se to učí ve škole, ale vy ostatní nemůžete jen žít vzpomínkami, musíte žít současností, a to si musíte zajistit vlastní prací. Budete mnohdy překvapeni, jak slavnou tradici českou má ten který kraj, kde jste usídleni, a hned se budete na něj jinak dívat. Tož do kulturní práce v novém roce vám všem přeji mnoho zdaru!

Znovu ke sběru materiálu pro museum Volyňských Čechů a pro naše dějiny

Po přestávce, která trvala téměř rok, vracíme se znovu k předmětu volyňského musea a našich dějin.

Tedy po první výzvě uveřejnili jsme ve VS popis obce českého Kvasilova, který napsal br. Josef Toman. Od té doby jsme více materiálu nedostali a nedošel téměř žádný materiál fotografický. Čas však běží...

Proto tímto znovu žádáme naše krajany, aby materiál, o němž píšeme níže, nám neprodleně zaslali. Při tom nechť laskavě uvedou — hlavně u fotografií — zda tento materiál zapůjčují nebo zda jej Svazu věnují. Zapůjčené fotografie si necháme ofotografovat a originály vrátíme.

Prosíme, zasílejte nám tento materiál:

1) **Fotografie:** a) celých obcí nebo jen jejich částí, b) spolků a kor-

porací, c) veřejných budov — Národních domů, škol, družstevních domů a j., d) hospodářské budovy některých občanů, e) fotky osob, které se zasloužily o obec a nějak vynikaly, f) fotky, které zachycují některé významné události, jež se v obci odehrály, g) jiný fotografický materiál.

2) **Volyňský tisk:** Pokud jsou byt i jednotlivá čísla nebo i celé ročníky časopisů, jež byly vydávány pro volyňské Čechy. Jsou to: Československé listy, Ruský Čech, Čechoslovan Hlas Volyně, Krajanské Listy, České kvítko, Buditel. Pak kalendáře a brožury, které byly vydávány Čechoslovanem v Kijevě, Hlasem Volyně v Kvasilově, nebo Krajanskými listy či Českou malicí školskou v Lucku.

3) **Popisy osad:** Uvádíme schéma,

dle níž by se měl řídit každý, kdo bude popisovat svoji osadu. Kdo však má již popis připraven, není třeba, aby ho přepisoval. Stačí, když podle uvedeného plánu svůj popis prověří, zda snad něco nezapomněl, o co se v bodech uvedeného plánu žádá. Kdo bude popis teprve vyhotovovat, je dobře, když se připojenými body bude řídit, poněvadž nám to usnadní přehled.

Krajané! Věříme, že pochopíte důležitost úkolu, do něhož se poušíme a že nám dle všech sil pomůžete. Jsme nyní v zimním období, kdy je snad trochu více volného času a pro to jej musíme využít. Voláme o Vaši spolupráci a věříme, že pomůžete. Vše posílejte laskavě na adresu Svazu a na obálce poznamenejte „Dějiny“.

Hist. odbor SCzV.

Pokyny, jimiž se třeba řídit při popisu osad

1. **Název obce.** Zde uveďte okolnosti — pokud jsou ovšem známy — původu tohoto jména.

2. **Doba založení obce.** Pokud se dá zjistit, uveďte rok založení přesně. Nejsou-li přesná data známa, uveďte aspoň přibližná léta.

3. **Zakladatelé obce.** Zde uveďte, kdo byl skutečným zakladatelem obce, tedy, kdo obec zakoupil, kdo se do ní nejdříve nastěhoval a pokud možno, uveďte jména všech rodin prvních českých osadníků.

Zde budou určité rozdíly. Jsou na Volyni obce, které přímo Češi zakládali, t. j. zakoupili buď les nebo pozemky a na nich zakládali obec. Jsou také případy jiné, a sice, že obec již byla založena před přistěhováním do ní Čechů. Byly to například některé bývalé osady německé, které potom od Němců odkoupili Češi. Proto zde uveďte jako rok založení dobu, kdy byla obec založena těmi prvními osadníky — Němci, Poláky — a pak uveďte, kdy v této obci usazovali Češi. Při tom také je nutno uvést jména prvních českých rodin, které se do obce přistěhovaly.

4. **Odkud z Čech pocházeli první osadníci obce.** Toto se dá velmi těžko zjistit, ale v mnohých případech to ještě půjde, proto na to nemí být zapomenuto. U mladších obcí, později založených, uveďte, z

kterých již existujících českých obcí na Volyni se sem osadníci nastěhovali.

5. **Rozloha obce,** Abychom mohli sledovat růst českých osad, uveďte, jakou asi rozlohu (v ha) měla obec při založení, resp. kolik pozemků se nacházelo v českých rukou prvních osadníků. Při tom uveďte dále, zda obec se rozšiřovala nebo zmenšovala během času. Proto bude dobře, když zde bude udáno, mnoho-li čířaly české pozemky před první světovou válkou a kolik asi před druhou světovou válkou.

6. **Stavby.** Uveďte, zda v obci převládaly stavby dřevěné nebo zděné z cihel či kamene.

7. **Cena pozemku.** Jaká byla cena pozemku v době založení, respekt. zakoupení obce a jaká asi cena byla před druhou světovou válkou. Je povšechně známá okolnost, že cena pozemku se počítala na zlaté ruble, a to i v době, kdy Volyně byla pod polskou správou. Proto snad bude nejlépe, když při uvádění cen se pisatelé budou držeti tohoto platidla.

8. **Život obce před první svět. válkou.** Tato kapitola bude dosti obtížná a proto při jejím sestavování je třeba postupovat velmi pozorně. Sem bude vcházeti zejména:

a) Založení školy. Jak k tomuto založení došlo, kdo se o to zaslou-

žil. Jména prvních učitelů a skutečných nebo z řad občanstva. Jak se ve škole vyučovalo — česky; rusky a pod. Pamětníci těchto prvních škol znají mnoho velmi zajímavých epizod. Pokud možno, zachyťte je.

b) Založení spolků. Zde popište založení hasičských sborů, Sokola, svépomocných družstev a zase, kdo se o tyto spolky zasloužil. Uveďte, jaký majetek spolky vlastnily do první světové války. Mimo tyto spolky existovaly v mnohých obcích i jiné — na př. ochotnické divadelní spolky, které měly velký kulturní a národní význam pro obce. Napište o nich!

9. Popište jiné zajímavé události ze života obce před první svět. válkou. Tak v Kvasilově na př. měli pověstnou „Novodvorskou bitvu“. V jiných osadách to mohlo být zase něco jiného, na př. hromadný požár, povodeň, návštěvy významných osobností a j.

10. **První světová válka.** Popište dojmy, které vyvolalo vypuknutí války a pak postupujte asi dle těchto pokynů:

a) Jména těch, kteří se jako dobrovolníci přihlásili do ruské armády ve snaze bojovat proti Německu a Rakousku.

b) Jména těch, kteří se jako dobrovolníci hlásili do čs. legií.

c) Jména těch, kteří vůbec sloužili v čs. legiích.

d) Jména těch, kteří sloužili v ruské armádě.

e) Jména padlých a nezvěstných z první světové války.

11. **Jak obec prožila první svět. válku.** Je známo, že některé obce mnoho první světovou válkou utrpěly buď od několikerého přecházení válečných posic, anebo o některé se příliš dlouho bojovalo. Z některých osad byli občané vysídleni někdy i na dlouhou dobu. Jsou známy případy, že některé obce téměř celé vyhořely. Všechny tyto případy je nutno uvést.

12 **Po válce.** Popište stručně, jak obec přecházela zase k mírovému životu. Dále se řiďte následujícími body:

13. **Obnova spolkového života.** Uveďte spolky, které byly a kdy po válce — za dob Polska — v obci obnoveny nebo nově založeny. Při tom se řiďte bodem 8. Nezapomeňte na Sokola, ČMS a SČM, knihovny a pod.

14. **Stavby národních a jiných spolkových domů.** Uveďte, kdo se o ně zasloužil, jak se stavby prováděly a jaká byla asi jejich hodnota.

V každé rodině mívají památník, připomínající různé události, většinou ovšem radostné. Také já mám svůj památník, ale poněkud odlišný od těch obvyklých rodinných relikvií. Jsou to vzpomínky, jakýsi můj duševní památník. Otvírám ho na určité stránce mého života, zadívám se do něj a vzpomínám.

Hned na některém z prvních listů mého památníku vidím sebe sedící jako malé děvčátko v záři letního slunce, na schodech domova a s pýchou hledící na své nové, bílé, krajkové šatičky. Kolem mne jde nějaký pán a říká: „Ty máš ale roztrhané šatičky!“ „Nejsou roztrhané“, bráním se rozhořčeně. „Jsou nové!“ a rukama rozkládám sukničku, aby mohl obdivovat celou tu nádheru. „I kdepak nové! Koukej, jaké v nich máš díry“, s úsměvem ukazuje neznámý na krajkovinu a spokojen svým vtípem a mou zaraženou tváří — odchází. A na schodech zůstává pokořeně a zmatené děvčátko. V malé dušičce je vše pomícháno, neví, kde je pravda, radost je pryč a já plná zklamání běžím k mamince pro útěchu.

Kolikrát v životě jsem potkala lidi, kteří lehkomyslně, z pouhého rozmaru a nepochopení dovedli ničit radost a důvěru v krásu života. V důsledku vynesla jsem si z toho ohromnou nechuť k brutalitě a lehkomyslnosti.

Přehazují několik listů svého památníku. Zde . . . Ruka má se zastavuje na obrázku mého mládí. Sice si namítám,

15. Popište dobu po válce asi jako v bodě 9. před válkou.

16. Uveďte, zda z obce se vrátil někdo zpět do vlasti buď před válkou nebo po válce, nebo odcestoval jinam, na př. do zámoří. Jaké asi pohnutky jej k tomu vedly.

17. **Druhá světová válka.** Dojmy, které vyvolala okupace Československa a druhá světová válka.

18. **Osvobození Volyně Rudou armádou v 1939 a připojení k SSSR.** Uveďte, jaké změny občanského života následovaly po připojení Volyně k SSSR a jak se obec zapojila do nového života.

19. **Německá okupace Volyně.** Popište stručně dobu okupace a jaký vliv měla na život obce. Uveďte jména osob, jež byly zavlčeny na nucené práce do Německa nebo osob, jež byly Němci pronásledovány.

20. **Příprava k odboji.** Uveďte, zda existovala v obci buňka „Blaník“ nebo jiné odbojové skupiny a čím se projevovala její činnost.

21. **Druhé osvobození Volyně RA.** Jak procházel příchod RA, boje s Němci a pod.

22. **Násup do čs. zahraniční armády gen. Svobody.** Uveďte podrob-

ně, jak působila zpráva o příchodu čs. vojsk. Počet osob, jež nastoupily do voj. jednotky gen. Svobody a pokud možno přesný seznam. Uveďte, jakou materiální pomoc poskytla obec čs. armádě (koně, dobytek, obilí, postroje atd. atd.) a množství.

23. **Padlí v 2. světové válce (a nezvěstní):**

a) v polské armádě

b) v Rudé armádě

c) v čs. zahraniční armádě.

24. Znáte-li případ, kdy se občan Vaší obce mimořádně vyznamenal v bojích, popište případ a připojte stručný životopis občana a pokud znáte, i jeho dnešní adresu.

25. Uveďte, jak prošlo přesídlení Vaší obce do ČSR. Kde je většina občanů usídlena. Uveďte, zda někdo z obce nereemigroval a zůstal na Volyni a z jakých důvodů (smíšená manželství a j.).

26. Jako dodatek uveďte věci, jež snad by se do žádného z těchto bodů nedaly zařadit. Víme, že v každé obci bylo něco specificky „obecního“, vlastního, co nebylo nebo se neudálo v jiné obci a přece stojí za zmínku. Hlavně: na nic se nesmí zapomenout!

Z mého památníku

že je to příliš soukromé, ale konečně ne jedna dívka na Volyni prožívala asi podobně svá mladá léta a snad si ráda vzpomene na ty kouzelné chvíle první lásky.

Je večer. Jeden z těch nejkrásnějších tam na Volyni. Teplý, plný vůně z polí a luk. Jdu se svým chlapcem tichým večerem a srdce nám buší radostným pocitem mládí a štěstí. Jdeme cestou vroubenou vrubami a vdechujeme vůni plynoucí od řeky, luk a vzdáleného lesa. Beze slov se zastavujeme na můstku, pod kterým teče potůček, rozšiřující se z jedné strany v nevelké jezírko, na němž ve dne splouchají kachny, bosonozi a umounění kluci s jásotem a pokřikem napájají koně a ženy perou prádlo, tlukouce plachtami o kámen, až drobné spršky litají kolem.

Teď je jezírko tiché a tmavé. Jen několik žab monotonně kuňká. Zvuk ten připomínal mi jako dítěti Erbenovu pohádku o vodníku, který ve svém zámku pod hrnečky moří lidské duše . . . Připadal mi jako beznadějný nárek a vzdech vězňů dušiček.

Stojíme na můstku a je nám dobře. Zdálí zaznívá teskná ukrajinská melodie hraná na harmonice, lehký vánek chvěje drobnými vrbovými listy, nad potůčkem šelestí rákosí a nade mnou září Velký vůz. Září jako šperk, hozený na tmavý samet noci.

Velký vůz! Kde jsem ho viděla tak zřetelně a kde byl spojen s nezapomenutelným dojmem? V myšlenkách přehazují listy svého památníku a zde . . .

Pustý pokoj. Pokoj? Těžko to nazvat pokojem. Otyj holé stěny odřené a po-

škrábane. Stěny plné stop ohavného hmyzu, množičiho se v bídě a válce. Podlaha ztrouchnivělá, plná dř. Stojím u polo-rozbitého okna a dívám se s napjatým výrazem přímo do zářícího souhvězdí.

Velké medvědice. A také jako tenkrát zno k mému sluchu dolétá zvuk harmoniky. Někde dole na dvoře podnapilý mladík při chrtavém doprovodu hraje Subrtovské píseň „Lesní nálady“.

Jak je možné, že jsem zde v Přemysli v Polsku daleko od milované Volyně že nemám nic než jednu židli půjčenou sousedy o něco málo bohatšími než jsem dnes já a jen malý stolek z nehořelých desek, přinesených kradmo z nádraží, kde můj muž pracuje jako otrok železniční trati za „menážku“ špinavé polévky se zmrzlými brambory, kus něho lepkavého chleba a několik zlotých k tomu.

Jaká síla dokázala vyhodit člověka z normálních poměrů do takové hloubké chudoby, hladu a ponížení? Horečnaté listuji v myšlenkách zpátky, abych se zastavila na datu 10. března 1944.

Dubno! Malé klidné město na Volyni onoho dne liduprázdné, neboť přešel přes ně mor v německé přílbě, zanechal

aje za sebou stín hákového kříže. Dále letí vzpomínky bleskuryhly. Vyžnění lidí z města, palba, domov můj aždým dnem více cizí, neboť nemá v něm již místo, kde bys byla na svém. Němci se roztahují všude. Již nás vyostili do malé kuchyně, ale i tu je plno ojáků, vcházejících a vycházejících, boucíh vše, co se jim zalíbí. Jsme zde amé ženy. Muži se kryjí v předem vyopaném krytu, odhodlání přečkat a vyrvat do příchodu sovětských vojsk. Situace se stává nesnesitelnou. Palba je ustíší, město prázdnější a v noci kol doola hoří, rudým odrazem požárů, nebo. k tomu přichází zpráva, že dům mé matky je spálený, sestra s rodinou a tatkuo již tři týdny se ukrývají ve klepě a matka má tíhou svých let a rozitých hrůz upadá do nebezpečí smrti. není možné déle zůstat. Posílám přem malou svou dcerku ven za město do klidnější vesničky Alexandrovky, dám vzkaz muž, aby se snažil dostat z města pryč a sama utíkám postranními stami a přes zahrady k matce.

Smutný je pohled na spáleniště bývalého domu matky a na zničenou, dříve krásnou zahradu. Jen komín ční k nebi a kostry chořelých koní leží v místě valé stáje. Matku nalézám u sousedů krajinců, kde sedí u ohně ruské pece, oboučká a sešlá, má ubohá matka! Nece odejít se mnou, že by již nevydrželo potlučení po očíh koutech. Co tam jí mohla říci. Políbila jsem její vějíci se ruce, se sviravou myšlenkou, snad jí už neuvidím a s pokusem o měv vyjádřila naději, že se brzy zase jdeme. Pak několik slov se sestrou. „o budete dělat?“ „Nic. Vydržíme pod bude možno, ovšem, jestli nás Němce nevyženou. Je jich všude plno.“ Dlouh však nevydrželi. Za tři dny je Němci hnali a trvalo to dlouho, nežli se vrátili domů.

Jak krátký byl odpočinek na Alexandrovc! Přibývalo stále více a více utíkáčích z města, hledajících útočiště před mražením. Má malá dcerka onemocněla žezla ve vysoké horečce. Na třetí den dcečka klesla a bylo to takové krásné ráznové, sluneční ráno!

řítla jsem se skoro klidná. Vzala mni radostně své dítě do náruče slibujíc, že bude brzy konec všem utrpením, že se vrátíme domů a zase budeme plá-z z hlíny a písku bochničky. V tom mžiku se otevřely dveře a na prahu objevila postava německého vojáka. tula jsem v úleku, když z jeho bezodných slov jsem pochopila, že všichni 20 minutách máme být shromážděni na onci vesnice. Rána padla. Máme být vazezení. Kdo neprožil, neví co je to za nář, když půda pod nohama se ztrácí, e se chvějí a v hlavě je pojednou úpln-prázdná, před očima tma, kterou podou rozsvítí blesková myšlenka — níkli jsme, už nás mají.

chvatně jsem oblékala osláblou dcerku před očima se mi dělaly mžitky.

elý den jsme čekali a teprve před zá- em slunce hnali nás rozmoklou ces- plnou sněhu a bláta, směrem k sil- vedoucí na Lvov. Úvozovou cestou řada vozů a kola jim vážnou v hus- lepkavém blátě. Na vozech ve spě- naházené věci a na nich posazené. Dospělí jdou všichni pěšky a mnozí tesoou celý svůj majetek v ranci na sch. Slunce zapadá, studený vítr fou- od východu. Mijíme řiduprázdné ves- až konečně znavení v noci vyšli na asfaltovou silnici vedoucí smě-

rem od Dubna na Lvov. U silnice byla viska prázdná a temná. Jen na cestě se kupilo mnoho vozů a vířil ve vzduchu zmatený hovor nahnaných sem se všech stran lidí. Bylo to vše jako těžký sen. Tmavá noc, kolem rozmoklý sníh, odlehla dělová palba a nad Dubnem slidivé oči reflektorů vějířovitým pohybem plazících se po nebi sem a tam.

Hukot aut přijíždějících od Dubna, zmatek lidí hrábě nabádaných k rychlému nastoupení, opuštěné vozy s přivázaným vzađu dobyt看, rozspané zrní a mouka dokola, smutný pohled na koně, jež opuštěné s tichým ržáním obracely své moudré hlavy za odjíždějícími auty.

Pak šilená jízda tmavou nocí v přeplněných autech za silného, pronikajícího do kosti studeného větru. Jízda přes pusté a mlčenlivé vesnice a příjezd do rovněž mlčenlivého a na pohled mrtvého města Brody. Nikde ani světélka, černá noc kolem i v duši je úplné temno. Hrubě a s velkým křikem nás vtlačili do dobytčích vagonů po 60—70 lidí do jednoho, nepočítajíc v to pytle a balíky narychlo vzaté, z kterých mnoho se v tom zmatku ztratilo. Křik, poplach, výstřely za utíkajícími do tmy a ustrašený pláč dětí. V jakémsi podvědomém přání obrátila jsem oči k nebi hledajíc tam aspoň malý záblesk hvězd. Nebe však bylo temné a hluché. Zářící Velká Medvědice byla skryta, jako by se lekala pohledu na zdvičené scény odehrávající se na zemi.

Její típytnou krásu jsem si opět uvědomila až tam v Přemyšli, stojíc u okna v pustém pokoji starého, polorozbitého domu. Za mnou byla hrůze a ponížení prožitých dnů, přede mnou bída a nejistota dnů nastávajících. Marně jsem si říkala, že hlavní věc je, že jsme živi a zdrávi, že se mi podařilo utéci z lágru pomocí dobrých lidí Poláků, zaměstnaných v lágru a pomáhajících lidem dle možnosti, a že jsem se setkala s manželem, který utekl již po cestě při první příležitosti. Marně se utěšuji myšlenkou, že to již dlouho trvat nemůže. Obavy o matku, o které nic nevím, a nepřekonatelná tesknota po domově mne držely ve své moci.

Proto jsem se dívala tak napjatě, jako bych chtěla vyčíst z božského klidu hvězd svůj osud a čekajíc, až splyne na mne zvláštní pocit odtrhnutí od země, jaký jsem vždy měla při pohledu na ně. Neboť jsem je milovala již jako dítě, kdy často kladla jsem hlavu na okenní rám, tvář obrácenou k nebi a pozorovala, jak vyskakují první nebeská světla. Dovedla jsem tak dlouho setrvat, dokud obloha neztmavěla a ve vesmíru nade mnou jedná po druhé rozhořel se miliony mihotavých hvězd. Dívala jsem se tak dlouho, až se mi slévaly v jednu zářící a oslnivou mlhovinu a měla jsem při tom pocit, že se zvedám, ulétám, stávám se hrozně lehkou, zlatá záplava se mi přibližuje, tá se v ní skupám, zalévá mne a je mi tak dobře a krásně! Pamatuji si, jak jsem byla zklamaná, když mi po prvé ukázali na nebi Velkou medvědici čili Velký vůz. Bylo mi asi 5 let a očekávala jsem, že uvidím oravdový zlatý vůz složený z hvězdiček a ta medvědice, nevím proč, že bude zapřažena do něho. Později však, když jsem se tak vykláněla z okna a zvykla si vyhledávat určitý tvar známého souhvězdí, stávala se mi stále bližší a milejší, zdála se mi jakýmsi začarovaným znakem, symbolem něčeho krásného. Od té doby zvykla jsem si vyhledávat ji a její objevení vítala jsem jako něco blízkého a důvěrného.

Však tam u okna v Přemyšli darmo jsem toužila vykouzlit si známý pocit odtrhnutí od země a unášení v moři bezpočetných světél ve smíru. Všechny prožité a prožívané bolesti divnou tíhou připoutávaly mne k zemi. A Velká medvědice přede mnou trpytila se a mihotala na hlubokém nebi bez jediného oblačku a já jsem si uvědomila, že hvězdy byly, jsou a budou — věčné, tajemné a nevyzpytatelné. Vždy budou krásou tajemnou přitahovat oči ubohých tvorů země, znamenajících méně než prach unášený větrem, mnohem méně než písek omývaný mořskou vlnou a že smrt člověka má menší význam než jedna padající hvězda.

Nepřemýšlela jsem tenkrát o tom, že člověk může uniknout malé a nic pro věčnost neznamenající smrti, velkým činem a velkou myšlenkou, neboť velký čin a velká myšlenka jsou nesmrtelné, vzletají až nad hvězdy, kde splývají v jedno krásné a nekonečné Absolutno.

A. Hřibovská,

Blahopřání. Všem volyň. Čechům, zvláště pak krajanům z Hulče, Kvasilova, Mirohoště, Dorohostájí, Máslenky a Zdobunova přeji radostné a šťastné vánoční svátky. Do nového roku 1950 přeji všem krajanům mnoho zdraví, svornosti a vytrvalosti, aby dobrou a svědomitou prací pomáhali vysoko vztyčit prapor naší drahé vlasti.

Bohumil Marek, inspekční strojevodoucí, Chomutov - Míchanice 41.

Poděkování

Sbor starších pravoslavné církevní obce Podbořany tímto vzdává srdečný dík všem dárcům, kteří přispěli peněžítým darem pro naši církevní obec při pohřbu sv. p. Vladimíra Vegrichta v Dolánkách.

Prijme se starší žena (babička, která má ráda děti) ke třem dětem. Byt a celkové zaoptění v městě Žatci. K doptání v adm. t. l.

„Prodám usedlost o výměře 9 ha. Živý i mrtvý inventář, zařeto, zoráno, zásoby na zimu dobré, voda, elektrika na místě. Odhadní cena dle NPF.“ — Zn.: „Rodinné důvody.“ — Helena Tesařová, Nahý Ujezdec 74, Planá u Mar. Lázní.

ЭТО БЫЛО ПОД РОВНО

K vyprávění hrdiny Sovětského svazu Medvěděva „Bylo to u Rovna“

V tomto čísle Věrné stráže je otištěn výňatek z krásného a pravdivého vyprávění hrdiny Sovětského svazu Medvěděva „Bylo to u Rovna“. Od příštího čísla bude započato s pravidelným uveřejňováním celé povídky, která v Československu nebyla dosud knižně vydána. V tomto vyprávění líčí sovětský hrdina činnost partyzánské skupiny, která v letech 1942—1944 působila na Volyni, zvláště pak v okolí Rovna.

Jsem přesvědčen, že naše čtenáře bude skutečně zajímat toto vyprávění, neboť sami byli mnohdy očitými svědky událostí, které autor líčí.

Chtěl bych úvodem poznamenat, že v tomto vyprávění jsou zachyceny pouze akce významného rázu, jako atentáty na německé činitele v okupovaném Rovně a větší bojové akce partyzánské skupiny s Němci.

Krajanům z Kvasilova bych chtěl při této příležitosti připomenout a oni si jistě při čtení vzpomenou sami na noční boj partyzánů s Němci v ob-

Наша разведка установила, что в городе Сарны немцы освободили большой дом и спешно приступили к его оборудованию. Комендант города, городская управа и полицейские беспрерывно сновали по городу в поисках мебели: зеркальных шкафов, никелированных кроватей, мягких кресел. Все, что им нравилось, они забирали и свозили в этот дом. „Здесь будут отдыхать наши сталинградские герои“, — говорили они любопытным.

Было ясно, что дом оборудовался для отдыха старшего и среднего офицерского состава действующей армии. В ближайшие дни в Сарны ожидали прибытия первого эшелона.

Надо было устроить достойную встречу „героям“.

26 ноября большая группа партизан — сорок два человека — во главе с моим заместителем по полкчасти Стеховым заняла позиции у полотна железной дороги еще с вечера. В полночь подул сильный ветер, и сырой снег крупными хлопьями стал застилать землю.

Один раз мимо них по полотну прошли немецкие солдаты-путьеходчики с фонарями в руках, но нашей мины не заметили.

Ночь была уже на исходе, а состав не появлялся.

ci, na „navštěvu“ v pivovaře, na letáky v obci a na to, jak „vandroval živý bochník chleba!“

Rovněž bych se chtěl zmínit o návštěvě jednoho z hrdinů vyprávění „Bylo to u Rovna“ — Strutinského — v Kvasilově. Bylo to v srpnu 1943. Přišel jsem jako vždy do práce a tu mi můj spoluzaměstnanec důvěrně sdělil, že večer u něho byli tři sovětské partyzány, z nichž jeden mne zná a chce se mnou mluvit. Ten den mi byl zvlášť dlouhý, nemohl jsem se dočkat večera. Konečně polní cestou jsem se dostal přesně ve 20 hod. do bytu kamaráda. Ve tři čtvrti na devět zastavilo před jeho domem osobní auto a za malou chvíli jsem uslyšel německé nadávky a bušení do vrat. Oknem jsem zpozoroval tři postavy Němců, kterým již kamarád otevíral vrátka. Hrklo to ve mně, napadlo mě leccos, vždyť bylo tenkrát všechno možné. Když vešli do světnice, jeden z nich v důstojnické uniformě esesáka silným hlasem pozdravil. V té chví-

Обидно было уходить, не выполнив порученного дела. А уходить с рассветом надо было обязательно. Немцы на триста метров по обе стороны дороги вырубали деревья и кустарник, и днем эта операция могла стоить нам многих жертв.

Но вот сигнальщики, выставленные по сторонам от засады, дали знать, что с востока идет поезд. Уже по стуку вагонов было ясно, что идет порожняк. Через полчаса прошел второй состав, и тоже порожняком. Только перед паровозом было прицеплено несколько платформ, груженных баластом. Стехов понял: если два состава пустили порожняком, — значит, скоро пойдет тот самый состав, которого мы ждали.

Наконец услышали, что идет поезд. Наблюдатели просигнализировали. За паровозом уже видны были пассажирские вагоны, из окон которых бледно мерцал синий, маскировочный свет.

Стехов дал команду приготовиться, Подрывник Маликов натянул шнуры от мины. Когда паровоз прошел всю линию нашей засады и дошел до Маликова, он дернул шнур, мина взорвалась, паровоз задрожал, вмиг остановился, и на глазах партизан вагоны стали громоздиться друг на друга. Потом на-

li jsem opravdu ani nevěděl, zda to bylo rusky nebo německy. Ale to již mne kamarád seznámil s důstojníkem, který se mi představil jménem Strutinskij, jako partyzán. Hned jsme se dali do důvěrného rozhovoru, který potrvál přes hodinu. Podobná schůzky se potom opakovaly několikrát. Není mým úmyslem šířit se o tom, jaký význam měly tyto schůzky, o čem se tam hovořilo a co se děšilo. Každá měla svůj zvláštní účel. Ostatně, každý se jistě dobře pamatuje i na to, že si občas někdo v obci „zařádl“ a jaké byly výsledky.

Závěrem bych chtěl zdůraznit, jak při čtení tohoto vyprávění o hrdině ství prostých lidí vynikne znovu ve-liká láska sovětského člověka k jeho socialistické vlasti, pro niž je hotov vždy obětovat i to nejdražší, jehoho navist ke krutému nepříteli a vřív ve vítězství spravedlivé věci. Sověský člověk budíž nám proto vzorem nejen vojáka, ale i vlastence!

Vladimír Řehák

ступила тишина, и лишь минуло через две—три из дверей вагона стали выскакивать немцы. Вероятно, они думали, что произойдет взрыв и теперь им ничто не угрожает. Но вдруг последовал второй взрыв: взорвалась мина в хвосте поезда. За ней — еще две, по середине эшелона. Тут начал обстрел.

Первым заговорил наш крупный калиберный пулемет, снятый с разбившегося самолета и установленного на специально сделанной дубовке. Сперва обстрелили паровоз и пулями изрешетили котел. Затем дуло пулемета ровной линией прошло по вагонам. Пулеметную стрельбу дополнил огонь из автоматов.

Минут сорок продолжался обстрел эшелона. Партизаны видели как один немецкий офицер с истреженным от ужаса лицом выскочил из вагона и начал громко смеяться: помешался от страха.

Было уже совсем светло, когда наши отошли в лес. Через два дня разведчики доложили о результатах диверсии.

Эшелон шел из-под Сталинграда и вез в Сарны на отдых офицеров, летчиков и танкистов. Через час после отхода партизан на место диверсии прибыли немцы. Они опили весь район. Убитых и раненых отвозили на автомашине

автомобильных в Сарны, Клесово и Ракитное. Сколько убитых, точно не известно. Но только в Сарны привезли сорок семь трупов. Из Клесова и Ракитно нескольких убитых отправили в Германию. Это, наверное, были важные персоны.

Из сводок Совинформбюро нам было известно, что 23 ноября советские войска прорвали оборону немцев под Сталинградом и окружили шестую и четвертую немецкие армии. Поэтому мы были счастливы тем, что внесли хоть крохотный вклад в дело великой битвы.

У нас при этой операции совсем не было потерь. Только у бойца Ермолина пуля пробила каблук, но это с Ермолиным было уже неизбежно. Удивительно, до чего пули любили его! В любой стычке, будь хоть один выстрел, пуля обязательно попадала в него, вернее, в него, а в его одежду: то в шинель, то в фуражку, то, вот как теперь, в каблук. После каждого боя Ермолину обязательно приходилось сидеть и штопать свое обмундирование. Только один раз за все время пуля его ранила, да и то в шутя: попала в палец.

Удача этой операции была не случайной. Ею руководил Сергей Трофимович Стехов, мой заместитель по политической части. Стехов любил боевые операции и тщательно к ним готовился, продумывая каждую мелочь. Наши партизаны считали за счастье идти на операцию со Стеховым.

Заслужить общую любовь партизана — дело не такое легкое. А Стехова все любили и уважали. В нем сочетались замечательные качества бесстрашного командира, вольного роста, стремительный, всегда опрятно одетый, перетянутый ремнями, с автоматом-маузером и полевой сумкой, он, в прошлом штатский человек, выглядел как на параде. В наших условиях такая подтянутость была необходимым примером для партизан.

Сергей Трофимович всегда был среди бойцов, его обычно видели в подразделениях. Сидит, попрыгивая трубочкой, которая служила ему, урчащему, защитой от мошкары, и чем-то разговаривает, кого-то слушивает, кому-то дает совет. Приближался праздник рождества. Подготовку к празднику немцы вели с обычного грабежа населения. Нам сообщили, что в село немцы нагрянули, забирают последние продукты, на мельнице перемалывали всю муку.

Мы решили взять крестьян под защиту. Группу бойцов повел опять Стехов. На дороге неподалеку от села Виры им довелось увидеть „предпраздничную“ картину. Впереди группы немецких солдат шествует немецкий офицер в эсэсовской форме, в белых перчатках. Он не просто идет: он торжественно шагает. Солдаты держат ружья наготове (все-таки о партизанах они не забывают!) Позади шествия идут четыре пары волов, запряженных в телеги. На телегах визжат кабаны, кудахчут куры и гуси. Такова „заготовка“ к праздничному столу.

Когда немцы подошли, Стехов первым дал очередь из автомата. Офицер вскинул руки и упал. За Стеховым мгновенно открыли огонь остальные бойцы, и в течение нескольких минут немцы были перебиты. Только двое залегли в кювет и открыли огонь.

Все награбленное немцами было возвращено крестьянам.

В конце декабря я вызвал из Ровно двадцать разведчиков для инструктажа. По дороге к лагерю они узнали, что отряд карателей сжег целое село. Кузнецов, Приходько, Струтинский и другие разведчики решили разгромить этот отряд. Они залегли у дороги, дождались карателей, и когда те подошли, открыли огонь. Лишь немногим немцам удалось убежать. Остальные были взяты в плен или убиты.

Николай Иванович на этот раз был доволен.

Подавая мне какую-то вещичку, он сказал:

— Дмитрий Николаевич, посмотрите эту штучку. Мой личный трофей!

Я взял и начал рассматривать какой-то жетон из белого металла на прочной цепочке. На одной стороне по-немецки было написано: „Государственная политическая полиция“ — и ниже: „№ 4885“. На обороте был тиснут фашистский орел со свастикой.

— Эта бляха, — пояснил Кузнецов, — была у старшего гестаповца, который сейчас валяется на шоссе. Мне, пожалуй, эта штучка пригодится. У них здесь положено безоговорочно подчиняться тому, кто предъявляет такой гестаповский жетон.

Новый, 1943 год мы отметили партизанской елкой. В новогоднем номере партизанской газеты было помещено объявление:

„От желающих участвовать в новогодней елке требуются елочные украшения. Мы принимаем: 1. Светящиеся гирлянды из горящих фрицевских поездов. 2. Трофейные автоматы для звукового оформления. 3. Фрицев любого размера. 4. Каждый может проявить свою инициативу. Подарки сдавать до 31 декабря“.

Гирлянду из горящего поезда преподнесла на „новогоднюю елку“ группа подрывников во главе с Маликовым.

Сарненскими лесами, где мы находились, немцы сильно интересовались. Чтобы отвлечь их внимание, мы решили взорвать поезд с западной стороны города Ровно, на железной дороге Ковель-Ровно.

Маликов, инженер по специальности, двенадцать бойцами и крупными минами отправился к назначенному месту. Они расположились поблизости от полотна железной дороги и с наступлением темноты подползали к будке стрелочника.

Старик-стрелочник охотно рассказал, что поезд здесь ходит часто и тяжело груженные: в сторону фронта — с войсками и вооружением, на запад — с ранеными, обмороженными и с награбленным имуществом. Поняв, что наши хотят сделать, старик сказал:

— Мне уж ладно, только вот как быть с народом? Ведь их постреляют!

Оказалось, что для охраны железной дороги немцы мобилизовали крестьян из ближайших деревень и предупредили, что если будет совершена диверсия, их расстреляют. Сторожевые посты из крестьян стояли метрах в пятидесяти друг от друга.

— Мы сами с ними посоветуемся, — сказал Маликов.

Разговор с крестьянами сразу пошел по душам. Крестьяне и не подумали отговаривать наших, нет. Обсуждали только, как произвести взрыв и уберечь их от беды.

Одна пожилая крестьянка предложила: — А вы нас, ребята, вяжите и делайте свое дело. Рты, что ли, заткните, ударьте, что ли, чтоб синячок позаметней был.

— Ну, уж бить-то вас нам не хочется!

— Тогда мы сами малость поколотим друг друга, — ответила та же крестьянка.

И смех и горе! Пока наши закладывали мины, „сторожа бутузили друг друга. Потом партизаны их связали и положили около костра.

Скоро появился поезд.

Взрыв состава, груженного оружием, боеприпасами и другими военными материалами, был произведен блестяще. Паровоз стал „на пона“. Шестидесять вагонов разбилась и сгорела.

Это и был наш елочный подарок страши!

Příležitostí prvního výročí vzpomínáme odchodu do Neznáma našeho drahého Miroslava Hamáčka, naroz. 15. XI. 1908 v Hrušvici na Volyni. Zemřel o Štědrém večeru dne 24. XII. 1948 v Čejkovicích, nedočkav se toho, aby mohl prožít druhé svátky vánoční ve vlasti s rodinou. — Dnes, očekávající, až Svatvečer zas po roce vstoupí na zem a lidem bude rozdávat radost svátků míru, my v hlubokém žalu vzpomínáme Tvé drahé památky a na tichý hrob v milované zemi Tvých předků posíláme Ti přání sladkého spánku.

Manželka, děti, rodiče, bratr a příbuzní.

*

S nezměněným žalem vzpomínáme, že 21. XI. t. r. uplynul rok od doby, kdy nás navždy opustil ve věku 56 let náš milovaný manžel, otec, dědeček Václav Fiala z Kupičova na Volyni. Zemřel ve svém novém bydlišti ve vlasti, po níž tolik toužil, v Chrástanech, okr. Podbořany. Necht je vám země česká lehkou a spánek v ní sladký! — Vzpomínají a nikdy nezapomenou

manželka, děti a vnuci.

S bolestí v srdcích vzpomínáme, že dne 23. prosince tomu je rok, kdy osudná chvíle nám vyrvala tragickou smrtí našeho drahého syna Antonína Zunu, svob. čs. zahr. arm., nar. 19. III. 1925 v Ivančicích na Volyni. — Budiž Ti země česká lehkou a spánek v ní sladký. My na Tebe inkdy nezapomeneme!

Truhlíci rodiče, bratři a sestra.

Josef Lucký, nar. 15. X. 1901 v Sofiovcu na Volyni. Padl v boji za vlast u Dukly dne 9. IX. 1944. — Spi sladce v zemi, již jsi svým životem vykoupil svobodu! My na Tebe vždy s láskou budeme vzpomínat a nikdy nezapomeneme. Posíláme Ti dnes do dalekých karpatských hvozdů přání lehkého odpočinutí. Kdož jste jej znali, vzpomeňte s námi.

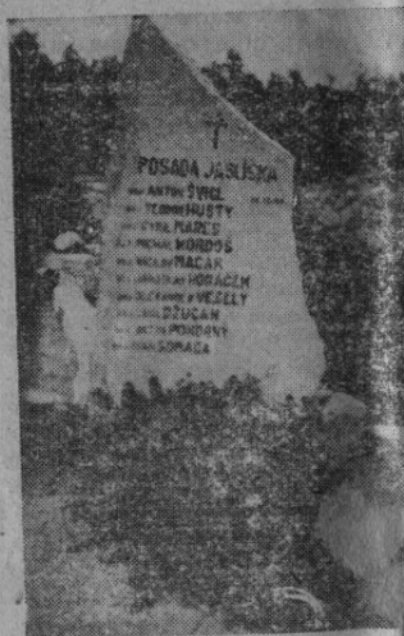
Truhlíci manželka a dcery.

Jaroslav Horáček, nar. 1914 v Liplinách u Lucka padl dne 26. X. 1944 v těžkých bojích o Duklu v Posadě Jasliské. Svůj věčný sen spí ve společném hrobě s kamarády na národním hřbitově v Dukelském průsmyku.

Vzpomínáme s hlubokou bolestí na tvé dobré srdce a tvoje statečnost nám bude příkladem. Posíláme ti na společný hrob, ozdobený prostým náhrobním kamenem, tam do dálí přání sladkého spánku.

Matka, manželka, děti, bratři, sestry a známí.

40